

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для проведення практичних занять
з навчальної дисципліни
«ГЕОГРАФІЯ ТУРИЗМУ»
для студентів освітнього ступеня «БАКАЛАВР»
денної форми навчання
спеціальності 242 «Туризм»
освітньо-професійна програма «Туризмознавство»
факультет економіки та менеджменту
кафедра менеджменту організацій і адміністрування

Розглянуто і рекомендовано
на засіданні кафедри менеджменту
організацій і адміністрування
протокол від «___» _____ 201__ р.
№ _____

Розробник: канд. географ. наук, доцент кафедри менеджменту організацій і адміністрування Романів О.Я.

Житомир

2017 – 2018 н.р.

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

УДК 379.85+338.48

М54

Рецензенти:

Коротун С.І. – кандидат географічних наук, доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Національного університету водного господарства та природокористування

Мілінчук О.В. - кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту організацій і адміністрування Житомирського державного технологічного університету.

Відповідальна за випуск:

Тарасюк Г.М. - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту організацій і адміністрування Житомирського державного технологічного університету.

Методичні рекомендації для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Географія туризму» для студентів освітнього ступеня «бакалавр» денної форми навчання спеціальності 242 «Туризм» (освітньо-професійна програма «Туризмознавство» факультету економіки та менеджменту, кафедра менеджменту організацій і адміністрування) / Упорядник: О.Я. Романів. - Житомир: ЖДТУ, 2017. - 50 с.

Методичні вказівки призначені для студентів освітнього ступеня "бакалавр" спеціальності 242 "Туризм". У методичних вказівках наведені плани практичних занять з навчальної дисципліни "Географія туризму" та методичні рекомендації до їх виконання. Студенти мають змогу ознайомитися із тематикою, порядком та організацією виконання основних завдань, із вимогами до змісту та оформлення звітів про практичні роботи, списками рекомендованої літератури та Інтернет-джерел.

© ЖДТУ, 2017
© Романів О.Я., 2017

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	6
Практичне заняття № 1	7
Практичне заняття № 2	11
Практичне заняття № 3	13
Практичне заняття № 4	14
Практичне заняття № 5	20
Практичне заняття № 6	21
Практичне заняття № 7	21
Практичне заняття № 8	24
Практичне заняття № 9	27
Практичне заняття № 10	28
Практичне заняття № 11	33
Практичне заняття № 12	35
Практичне заняття № 13	36
Практичне заняття № 14	37
Практичне заняття № 15	39
Практичне заняття № 16	40
СПИСОК ОСНОВНОЇ ТА ДОПОМІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	41
ДОДАТКИ.....	45

ПЕРЕДМОВА

Метою дисципліни “Географія туризму” є отримання майбутніми фахівцями в галузі туризму системи знань теорії та методології географічних досліджень і туристичного ресурсознавства, формування фахового світогляду щодо територіальної організації та умов розвитку спеціалізованих видів туризму в регіонах і країнах світу, набуття навичок геопросторового аналізу туристичних дестинацій та специфіки розвитку туризму в різних регіонах і країнах світу, що виступають базою для подальшого створення конкурентноздатних туристичних продуктів.

Завданнями вивчення дисципліни є:

1. розкрити об’єкт, предмет та головні завдання географії туризму;
2. забезпечити теоретичну та практичну підготовку студентів з питань формування сучасних уявлень про рекреаційно-туристичні ресурси та рекреаційно-туристичне господарство країн світу, поглибити уявлення про природничу, соціально-економічну та культурну різноманітність світу;
3. засвоїти необхідні знання про світовий туристичний ринок в цілому та його регіоналізацію;
4. сформуванати уявлення про специфіку розвитку туризму в різних туристичних регіонах і країнах світу, висвітлити їхній ресурсний потенціал, туристичну спеціалізацію та тенденції туристичної діяльності;
5. показати причинно-наслідкові зв’язки в особливостях формування основних туристичних центрів;
6. розглянути фактори формування туристичного попиту, його географію і сучасні тенденції його розвитку;
7. набути практичних навичок складання комплексних туристичних характеристик країн й регіонів світу та розробки туристичних маршрутів відповідно до туристичного попиту.

Результатом вивчення дисципліни є набуття студентами таких **компетенцій**:

1. Екологічність мислення та соціальна відповідальність.
2. Здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел.
3. Уміння дотримуватись норм здорового способу життя та впроваджувати їх у особистій та професійній діяльності.
4. Знання і розуміння предметної області своєї професії.
5. Здатність аналізувати туристичний потенціал територій.
6. Здатність орієнтуватись в організації туристично-рекреаційного простору.
7. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.
8. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.
9. Здатність працювати у полікультурному середовищі.

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кредитні модулі	Змістові модулі	Кількість годин			
		Всього	Лекції	Практичні	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6
№1	Змістовий модуль 1. Теоретичні та методологічні основи географії туризму.				
	Тема 1. Географія туризму як наукова дисципліна.	8	1	2	5
	Тема 2. Методологія та методика географічних досліджень в туризмі.	4	1	–	3
	Тема 3. Географія туристичних потоків, доходів та витрат.	10	2	2	6
	Разом змістовий модуль 1	22	4	4	14
№2	Змістовий модуль 2. Туристичне ресурсознавство та географія спеціальних видів туризму.				
	Тема 4. Класифікація та географічна оцінка туристичних ресурсів.	10	2	2	6
	Тема 5. Природні туристичні ресурси.	6	1	1	4
	Тема 6. Культурно-історичні ресурси туризму.	6	1	1	4
	Тема 7. Географія рекреаційних видів туризму.	6	1	1	4
	Тема 8. Географія активних видів туризму.	6	1	1	4
	Тема 9. Географія культурно-пізнавального та подієвого туризму.	6	1	1	4
	Тема 10. Географія ділового туризму.	6	1	1	4
	Тема 11. Географія релігійного туризму та паломництва.	6	1	1	4
	Тема 12. Географія міського, сільського туризму.	10	2	2	6
	Тема 13. Географія екологічного туризму.	6	1	1	4
	Разом змістовий модуль 2	68	12	12	44
	Змістовий модуль 3. Туристичне регіоназнавство та країнознавство				
№3	Тема 14. Методологічні основи туристичного країнознавства. Структура та методика туристичного вивчення країни.	12	2	–	10
	Тема 15. Європейський туристичний макрорегіон.	16	4	4	8
	Тема 16. Близькосхідний туристичний макрорегіон.	14	2	2	10
	Тема 17. Азійсько-Тихоокеанський туристичний макрорегіон.	16	4	2	10
	Тема 18. Африканський туристичний макрорегіон.	16	2	4	10
	Тема 19. Американський туристичний макрорегіон.	16	2	4	10
	Разом змістовий модуль 3	90	16	16	58

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет				
	<i>ВСЬОГО</i>	<i>180</i>	<i>32</i>	<i>32</i>	<i>116</i>

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	Кількість годин
1.	Складання картосхем рекреаційно-туристичного районування світу та України.	2
2.	Регіоналізація туристичного ринку у документах ЮНВТО.	2
3.	Дослідження туристичних потоків та надходжень від туризму у різних країнах світу за даними ЮНВТО.	2
4.	Природні умови для розвитку туризму.	2
5.	Туристична характеристика об'єктів природної всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.	2
6.	Туристична характеристика об'єктів культурної всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.	2
7.	Оцінка потенціалу туристичних ресурсів території за бальною методикою.	2
8.	Розробка тематичного туру.	2
9.	Представлення проекту тематичного туру для “бекпекера”.	2
10.	Географія видів туризму у світі (вид туризму — за вибором студента).	2
11.	Типова програма комплексної туристсько-країнознавчої характеристики.	2
12.	Туристична характеристика країн-лідерів сфері туризму за типовою програмою (країна на вибір студента).	2
13.	Захист проектів “Туристсько-рекреаційні ресурси, види туризму і найважливіші турцентри країн” (з використанням засобів мультимедіа).	2
14.	Географія туристичних центрів світу за туристичними макрорегіонами.	2
15.	Захист проектів “Найвідоміші туристичні центри макрорегіонів світу” (з використанням засобів мультимедіа).	2
16.	Проблеми та перспективи розвитку туризму у світі.	2
РАЗОМ		32

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

Тема: Складання картосхем рекреаційно-туристичного районування світу та України.

Мета: Закріпити теоретичні знання про територіальні рекреаційні системи та територіальну організацію рекреаційної галузі в Україні та світі. Ознайомити студентів із дискурсом щодо актуальних проблем рекреаційно-туристичного районування світу та України.

Методичні матеріали, рекомендована література, Інтернет-джерела:

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування. К., 2001. С. 297-299.
2. Смаль І.В. Основи географії рекреації і туризму. Ніжин, 2004. С.182- 186.

Обладнання: контурні карти адміністративного поділу України (4 шт.) та світу (1 шт.), креслярське приладдя (кольорові олівці, лінійка), атласи світу та України.

Питання для обговорення

1. Поняття територіальних рекреаційних систем (за різними авторами). Властивості та підсистеми ТРС.
2. Зміст понять “рекреаційний район”, “туристський район”, “рекреаційне та туристське районування”.
3. Поняття про рекреаційні й туристичні центри, підрайони, райони, зони, їхній розмір та значущість.
4. Критерії виділення рекреаційних та туристських районів.
5. Практичне значення рекреаційно-туристичного районування світу та України.

Практичні завдання

1. На контурній карті позначити контури районів за схемами рекреаційно-туристичного районування, що представлені у таблиці 1.1.
2. У письмовій формі здійснити порівняння рекреаційно-туристичного районування за двома авторами (на вибір з табл. 1.1.), визначити переваги та недоліки представлених схем.
3. На основі проведеного аналізу визначити яка саме з запропонованих схем є найбільш логічною; пояснити чому саме. За бажанням нанесіть на контурну карту свій варіант районування і обґрунтуйте межі виділених районів.
3. Нанести на контурну карту межі рекреаційних макрорайонів світу та мезорайонів у межах Європейського туристичного макрорайону (табл. 1.2).

Таблиця 1.1.

Схеми туристського та рекреаційного районування території України

Автори	Схеми районування
Київський НДПІ містобудування, Інститут Діпромiсто (1983 р.)	<p style="text-align: center;">Регіональна схема розвитку і розміщення курортів, місць відпочинку і туризму Української РСР .</p> <p style="text-align: center;">Територіальні системи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Західна (Закарпатська, Львівська, Івано-Франківська, Чернівецька, Тернопільська, Хмельницька, Волинська, Рівненська області). 2. Центральна (Вінницька, Київська, Чернігівська, Житомирська, Черкаська, Кіровоградська області). 3. Південна (Одеська, Миколаївська, АР Крим, Херсонська області). 4. Північно-Східна (Луганська, Сумська, Харківська, Полтавська області). 5. Південно-Східна (Запорізька, Донецька, Дніпропетровська області).
Д. Ляшенко, О.О. Бейдик (1997, 2004)	<p style="text-align: center;">Ресурсно-рекреаційні райони:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Причорноморський - об'єднує АР Крим, Одеську, Миколаївську, Херсонську області. 2. Карпатсько-Подільський - охоплює Закарпатську, Львівську, Івано-Франківську, Чернівецьку, Тернопільську, Хмельницьку, Вінницьку області. 3. Полісько-столичний - входять Волинська, Рівненська, Житомирська, Київська, Чернігівська, Полтавська, Черкаська області. 4. Придніпровсько-Донецький - включає Дніпропетровську, Запорізьку, Кіровоградську, Донецьку, Луганську області. 5. Харківський - включає Харківську, Сумську області.
І. В. Смаль (2004)	<p style="text-align: center;">Рекреаційно-туристичні райони (п'ять рекреаційно-туристичних макрорайонів і дев'ять районів мезорівня):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Західний, у межах якого виділено Карпатський (Закарпатська, Львівська, Івано-Франківська, Чернівецька обл.) і Подільський (Тернопільська, Хмельницька, Вінницька) мезорайони; 2. Поліський, до складу якого входять два райони мезорівня - Столичний (Київська, Чернігівська) і Волинський (Житомирська, Рівненська, Волинська); 3. Центральньо-Східний із Придніпровським (Черкаська, Кіровоградська, Дніпропетровська), Слобожанським (Сумська, Харківська, Полтавська) і Донецьким (Донецька, Луганська) мезорайонами; 4. Приморський, де виділено Приазовський (Запорізька, Херсонська) і Причорноморський (Одеська, Миколаївська) мезорайони; 5. Кримський (АР Крим).
О.І. Шаблій (2004)	<p style="text-align: center;">Ресурсно-рекреаційні угруповання (РРУ):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Західно-Південне: Волинська, Рівненська, Закарпатська, Львівська, Івано-Франківська, Чернівецька, Тернопільська, Хмельницька, Вінницька, Одеська області (центри: Львів, Кам'янець-Подільський – внутрішні; Одеса, Білгород-Дністровський – приморські). 2. Центральньо-Південне: Житомирська, Київська, Чернігівська,

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
	Черкаська, Кіровоградська, Миколаївська області (центри: Київ, Умань, Канів – внутрішні; Миколаїв, Очаків – приморські). 3. Східно-Південне: Сумська, Харківська, Луганська, Донецька, Запорізька, Полтавська, Дніпропетровська, Херсонська області, АР Крим (центри: Харків, Полтава – внутрішні; Севастополь, Ялта – приморські).

Таблиця 1.2.

Рекреаційне районування світу (за О. Бейдиком)

Макрорайони	Мезорайони
Європейський макрорайон	<ol style="list-style-type: none"> 1) Прибалтійський (Польща, Латвія, Литва, Естонія); 2) Центральний (Чехія, Словаччина, Угорщина); 3) Причорноморський (Румунія, Болгарія, Україна, Молдова); 4) Адриатичний (Сербія, Чорногорія, Словенія, Хорватія, Боснія та Герцеговина, Македонія, Албанія); 5) Піренейський (Іспанія, Португалія, Андорра, володіння Великої Британії - Гібралтар); 6) Апенніно-Мальтійський (Італія, Ватикан, Сан-Марино, Мальта); 7) Греція; 8) Франція та Монако; 9) Німеччина і країни Бенілюкс (Бельгія, Нідерланди, Люксембург); 10) Альпійський (Швейцарія, Австрія, Ліхтенштейн); 11) Велика Британія та Ірландія; 12) Країни Європейської Півночі (Швеція, Норвегія, Данія, Фінляндія, Ісландія); 13) Білорусь і європейська частина Росії.
Азійський макрорайон	<ol style="list-style-type: none"> 1) Південно-Західна Азія (Туреччина, Кіпр, Іран, Афганістан, Бахрейн, Ірак, Саудівська Аравія, Кувейт, Об'єднані Арабські Емірати, Оман, Ізраїль, Палестинська автономія); 2) Південна Азія (Індія, Бутан, Пакистан, Бангладеш, Непал, Шрі-Ланка, Мальдивська Республіка); 3) Південно-Східна Азія (Сингапур, Малайзія, Бруней, Таїланд, Камбоджа, В'єтнам, Лаос, М'янма, Індонезія, Східний Тімор, Філіппіни); 4) Східна Азія (Китай, Японія, Монголія, КНДР, Республіка Корея); 5) Закавказзя (Азербайджан, Вірменія, Грузія); 6) Центральна Азія (Казахстан, Узбекистан, Туркменістан, Таджикистан, Киргизстан); 7) Азійська частина Росії.
Африканський макрорайон	<ol style="list-style-type: none"> 1) Північна Африка (Південносередземноморський) (Марокко, Туніс, Алжир, Лівія, Єгипет, іспанські володіння Сеута і

ЖДТУ	<p style="text-align: center;">Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет</p>
	<p>Мелілья);</p> <p>2) Західна Африка (Приатлантичний) (Маврикій, Сенегал, Гвінея, Ліберія, Сьєрра-Леоне, Гана, Кот-д'Івуар, Камерун, Конго, Демократична Республіка Конго (до липня 1997 р. Заїр), Габон, Того, Бенін, Нігерія, Західна Сахара, Екваторіальна Гвінея, Гвінея-Бісау, Гамбія, Кабо-Верде, Сан-Томе і Принсіпі);</p> <p>3) Східна Африка (Кенія, Сомалі, Танзанія, Уганда, Руанда, Бурунді, Судан, Ефіопія, Еритрея, Джибуті);</p> <p>4) Внутрішній (Малі, Нігер, Чад, Буркіна-Фасо, Центральнаафриканська Республіка);</p> <p>5) Південна Африка (Ангола, Замбія, Малаві, Зімбабве, Ботсвана, Намібія, Мозамбік, Південно-Африканська Республіка, Лесото, Свазиленд);</p> <p>6) Острівний (Мадагаскар, Коморські Острови, Маврикій, Сейшельські Острови).</p>
Північноамериканський макрорайон	<p>1) Канада та США (Канада, США, самоврядна частина Данії - Гренландія; володіння: Великої Британії - Бермудські Острови, Франції - Сен-П'єр і Мікелон);</p> <p>2) Мексика.</p>
Центральноамерикансько-Карибський макрорайон	<p>1) Центральна Америка (Гватемала, Беліз, Нікарагуа, Сальвадор, Коста-Рика, Гондурас, Панама);</p> <p>2) Країни Карибського басейну та Вест-Індія (Багамські Острови, Куба, Ямайка, Гаїті, Домініканська Республіка, Тринідад і Тобаго, Антигуа та Барбуда, Барбадос, Гренада, Домініка, Сент-Вінсент і Гренадіни, Сент-Кристофер і Невіс, Сент-Люсія, а також території, які належать США (Пуерто-Рико), Нідерландам (о. Аруба, Нідерландські Антильські Острови), Великій Британії (Кайманові острови, Монтсеррат, Теркс і Кайкос, Віргінські Британські Острови).</p>
Південноамериканський макрорайон	<p>1) Північний (Венесуела, Гайана, Суринам, Колумбія і заморська територія Франції - Гвіана);</p> <p>2) Центрально-Східний (Бразилія, Парагвай і Уругвай);</p> <p>3) Західноандійський (Еквадор, Перу, Болівія);</p> <p>4) Південноандійський (Чилі, Аргентина, Фолклендські, або Мальвінські, Острови, де-факто належать Великій Британії).</p>
Австралійсько-Океанійський макрорайон	<p>1) Австралія та Нова Зеландія;</p> <p>2) Океанія (Папуа-Нова Гвінея, Соломонові Острови, Фіджі, Тувалу, Тонга, Палау, Маршаллові Острови, Вануату, Кірибаті, Науру, Західне Самоа, Федеративні Штати Мікронезії, а також володіння Франції (Каледонія, Французька Полінезія) та Північні Маріанські Острови, які знаходяться під опікою США).</p>
Антарктичний макрорайон	<p>1) Півострівний та острівний (Антарктичний півострів та острови Антарктики);</p> <p>2) Прибережний (територія материка, яка безпосередньо прилягає до Світового океану);</p>

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
	3) Внутрішньоантарктичний.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2

Тема: Регіоналізація туристичного ринку в документах ЮНВТО.

Мета: Ознайомити студентів із підходами до туристичної регіоналізації світу за ЮНВТО та іншими міжнародними організаціями.

Методичні матеріали, рекомендована література, Інтернет-джерела:

1. The World Tourism Organization. URL: <http://unwto.org>.
2. The World Travel and Tourism Council. URL: <http://wtcc.org>.
3. The World Economic Forum. URL: <http://weforum.org/worldeconomic-forum>.

Обладнання: контурна політична карта світу, креслярське приладдя (кольорові олівці, лінійка), атласи світу, ПК з доступом до Інтернет

Питання для обговорення

1. Роль ЮНВТО у світовій туристичній політиці.
2. Туристичне районування світу за Всесвітньою туристською організацією, за даними Всесвітньої рада з подорожей і туризму та Світового економічного форуму: компаративний аналіз.
3. Чому найскладнішу внутрішню просторово-територіальну структуру має Європейський макрорайон?

Практичні завдання

1. На контурній карті позначити туристичні райони світу за класифікацією ЮНВТО (табл. 2.1) та письмово порівняти схему ЮНВТО із рекреаційним районуванням світу за О.О. Бейдиком, яке розглядали на практичному занятті № 1. Висловіть думку щодо причин відмінностей та спільних рис цих схем районування.

Таблиця 2.1

Туристичне районування за ЮНВТО

Регіони	Субрегіони
1. АФРИКА	1.1. Північна Африка (Алжир, Марокко, Судан, Туніс).
	1.2. Західна Африка (Бенін, Буркіна-Фасо, Гана, Гамбія, Гвінея, Гвінея – Бісау, Кабо-Верде, Кот-д'Івуар, Ліберія, Мавританія, Малі, Нігер, Нігерія, Сенегал, Сьєрра-Леоне, Того, о-в Св. Єлени (Брит.)).
	1.3. Центральна Африка (Ангола, Габон, Демократична республіка Конго, Екваторіальна Гвінея, Камерун, Конго, Сан-Томе і Принсіпі, Центральноафриканська республіка, Чад).
	1.4. Східна Африка (Бурунді, Джибуті, Еритрея, Ефіопія, Кенія,

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
	<p>Коморські о-ви, Мадагаскар, Малаві, Маврикій, Мозамбік, Реюньон, Руанда, Сейшельські о-ви, Сомалі, Танзанія, Уганда, Замбія, Зімбабве).</p> <p>1.5. Південна Африка (Ботсвана, Лесото, Намібія, Південно-Африканська Республіка, Свазиленд).</p>
2. АМЕРИКА	<p>2.1. Північна Америка (Гренландія (Данія), Гавайські о-ви (США), Канада, Мексика, Сент-П'єр і Мекелон, США).</p> <p>2.2. Центральна Америка (Беліз, Гватемала, Гондурас, Коста-Рика, Нікарагуа, Панама, Сальвадор).</p> <p>2.3. Південна Америка (Аргентина, Болівія, Бразилія, Венесуела, Гайана, Гвіана (Фр.), Еквадор, Колумбія, Парагвай, Перу, Суринам, Уругвай, Чилі, Фолклендські о-ви).</p> <p>2.4. Карибська Америка (Ангілья, Антигуа і Барбуда, Аруба, Багамські о-ви, Барбадос, Бермудські о-ви (Брит.), Віргінські о-ви (Брит.), Віргінські о-ви (США) Гаїті, о. Гваделупа (Франція), Гренада, Домініка, Домініканська республіка, Кайманові о-ви, Куба, Малі Антильські о-ви, Мартиніка, Монтсеррат, Пуерто-Рико, Сент-Вінсент і Гренадіни, Сент-Кітс і Невіс, Сент-Люсія, Тринідад і Тобаго, Теркс і Кайкос, Ямайка).</p>
3. АЗІЯ І ТИХООКЕАНСЬКИЙ РЕГІОН	<p>3.1. Північно-Східна Азія (Китай, Гонконг (Сянган, Китай), Монголія, Демократична народна республіка Корея (північна Корея), Республіка Корея (південна Корея), Тайвань (Китай), Макао (Аоминь, Китай), Японія).</p> <p>3.2. Південно-Східна Азія (Бруней, Східний Тимор, В'єтнам, Індонезія, Камбоджа, Лаос, Малайзія, М'янма, Сингапур, Таїланд, Філіппіни).</p> <p>3.3. Південна Азія (Афганістан, Бангладеш, Бутан, Індія, Іран, Мальдиви, Непал, Пакистан, Шрі-Ланка).</p> <p>3.4. Австралія і Океанія (<i>Австралазія</i>: Австралія, Нова Зеландія; <i>Мікронезія</i>: Гуам (США), Кірибаті, Маршаллові о-ви, Федеративні штати Мікронезії, Науру, північні марсіанські о-ви (США), Палау; <i>Меланезія</i>: Фіджі, Нова Каледонія (Фр.), Папуа-Нова Гвінея, Соломонові о-ви, Вануату; <i>Полінезія</i>: Американське Самоа (США), Самоа, Тонга, Тувалу, Французька Полінезія).</p>
4. ЄВРОПА	<p>4.1. Центральна і Східна Європа (Азербайджан, Білорусь, Болгарія, Вірменія, Грузія, Естонія, Казахстан, Киргизстан, Латвія, Литва, Молдова, Польща, Росія, Румунія, Словаччина, Таджикистан, Туркменістан, Угорщина, Україна, Узбекистан, Чехія).</p> <p>4.2. Західна Європа (Австрія, Бельгія, Ліхтенштейн, Люксембург, Монако, Нідерланди, Франція, Федеративна Республіка Німеччина, Швейцарія).</p> <p>4.3. Північна Європа (Данія, Великобританія, Ірландія, Ісландія,</p>

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
	<p>Норвегія, Фінляндія, Швеція).</p> <p>4.4. Південна Європа (Албанія, Андорра, Боснія і Герцеговина, Ватикан, Греція, Іспанія, Італія, Македонія, Мальта, Португалія, Сан-Марино, Сербія, Словенія, Хорватія, Чорногорія).</p> <p>4.5. Східно-Середземноморська Європа (Кіпр, Ізраїль, Туреччина).</p>
V. БЛИЗЬКИЙ СХІД	(Бахрейн, Єгипет, Ірак, Йорданія, Йемен, Катар, Кувейт, Ліван, Лівія, Палестинські території, Оман, Об'єднані Арабські Емірати, Саудівська Аравія, Сирія).

2. Розглянути історію формування ЮНВТО та виділити хронологічні періоди її кількісного та якісного розвитку. Скласти карту територіального розвитку організації.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

Тема: Дослідження туристичних потоків та надходжень від туризму у різних країнах світу за даними ЮНВТО.

Мета: Ознайомити студентів із методикою дослідження географії туристичних потоків світу. Навчити студентів опрацьовувати статистичні матеріали та проводити їх аналіз.

Методичні матеріали, рекомендована література, Інтернет-джерела:

1. Офіційний сайт ЮНВТО. URL: <https://www.unwto.org/>
2. Євростат. URL: ec.europa.eu/eurostat

Обладнання: персональний комп'ютер з доступом до Інтернет та встановленим програмним забезпеченням для побудови графіків, діаграм і проведення обчислень.

Питання для обговорення

1. Поняття туристичного потоку. Класифікація туристських потоків за різними ознаками.
2. Джерела інформації про туристичні потоки у світі та в Україні.
3. Показники, що визначають обсяги туристського потоку: кількість вибуттів та кількість прибуттів, тривалість перебування.
4. Країни “пасивного” і “активного туризму”.
5. Фактори, що формують туристські переміщення (політичні, економічні, соціальні, психологічні, культурні, науково-технічний прогрес, наявність туристських ресурсів).
6. Туристські і рекреаційні потреби. Туристська мотивація.
7. Підходи до визначення психотипів туристів та їх взаємозв'язок з цілями і мотивами туристичної подорожі.

Практичні завдання

1. За даними офіційного сайту ЮНВТО знайти за посиланням www.unwto.org/pub видання, що містять статистичні дані про розвиток туризму. Підібрати дані про туристичні потоки по туристських регіонах світу за останні 5 років.
2. Побудувати графіки динаміки туристичних потоків по туристичних регіонах світу за останні 5 років, зробити їх письмовий порівняльний аналіз.

Методичні вказівки до виконання завдання:

Аналіз слід виконувати в такій послідовності:

- загальносвітові тенденції;
- аналіз окремих макрорегіонів, їх порівняння, виявлення лідерів і аутсайдерів;
- аналіз відповідних показників за субрегіонами в кожному макрорегіоні.

Всі виявлені тенденції слід обов'язково пояснювати з урахуванням основних факторів які впливали на туризм за аналізований період.

3. Визначити за даними на кінець останнього року першу десятку країн-лідерів за величиною туристичних потоків, кількість зайнятих в туризмі та обсягами надходжень від туризму.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

Тема: Природні умови для розвитку туризму.

Мета: Ознайомити студентів із методикою оцінювання комфортності природно-кліматичних умов для розвитку туризму та рекреації.

Методичні матеріали, рекомендована література, Інтернет-джерела:

1. Оцінка впливу кліматичних змін на галузі економіки України / за ред. С.М. Степаненка, А. М. Польового. Одеса: Екологія, 2011. 697 с.
2. Розклад погоди. URL: <http://rp5.ua>
3. Український гідрометеорологічний центр. URL: <http://meteo.gov.ua>

Обладнання: персональний комп'ютер з доступом до Інтернет та встановленим програмним забезпеченням для побудови графіків, діаграм і проведення обчислень.

Питання для обговорення

1. Поняття природних туристсько-рекреаційних ресурсів.
2. Біокліматичні ресурси території та їх вплив на рекреаційну і туристичну діяльність. Акліматизація, адаптація. Типи клімату та характеристика їх комфортності для цілей туризму.

3. Гідрологічні та гідротехнічні водні об'єкти та їх туристична привабливість: аквапарки, водосховища, ставки, водоспади, джерела, витоки річок.
4. Туристична привабливість окремих природних зон світу.
5. Географія визначних мисливських ресурсів світу.
6. Особливо охоронювані природні території та об'єкти як ресурс для розвитку туризму.

Практичні завдання

1. За даними сайтів “Розклад погоди” або “Український гідрометеорологічний центр” підберіть дані та оцініть комфортність погодно-кліматичних умов для одного із зимових місяців попереднього зимового сезону на одному із відомих гірськолижних курортів України (на вибір).

Методичні вказівки до виконання завдання:

Для вирішення завдання оберіть дані найближчої метеостанції.

Щоб оцінити рівень комфортності погоди в холодний період року, застосовують “індекс суворості погоди” Г. Бодмана:

$$S = (1 - 0,04t) (1 + 0,272v), \quad (4.1)$$

де S – індекс Бодмана; t – температура повітря, °С; v – швидкість вітру, м/с.

Індекс Бодмана дає можливість оцінити суворість погодних умов (у балах) у холодний період року: $S < 1$ – м'які погодні умови; $S = 1...2$ – малосуворі; $S = 2...3$ – помірно суворі; $S = 3...4$ – суворі; $S = 4...5$ – дуже суворі; $S = 5...6$ – жорстко суворі; $S > 6$ – надзвичайно суворі.

2. За даними табл. 4.1. та інформацією про поточні погодні із вказаних вище сайтів умови визначити тип погоди з медичною класифікацією Г.П. Федорова.

Таблиця 4.1

Медична класифікація погоди за Г.П.Федоровим

Типи погоди	Метеорологічні показники			
	Добовий перепад температури повітря, °С	Відносна вологість повітря, %	Швидкість руху повітря, м/с	Перепад атмосферного тиску, гПа
Оптимальний	до 2	40 - 70	до 3	до 3
Подразнювальний	2 - 4	70 - 90	3 - 9	4 - 8
Гострий	понад 4	понад 90	понад 9	понад 8

3. За даними з вище наведених сайтів по двох метеостанцій, одна з яких розміщена на півночі, а інша на півдні України, провести визначення еквівалентно-ефективних температур одного з літніх місяців поточного року та

оцінити повторюваність погодно-кліматичних умов різного рівня комфортності.

Методичні вказівки до виконання завдання:

За допомогою еквівалентно-ефективної температури ЕЕТ можна оцінити тепловідчуття людини, захищеної одягом стандартного типу для певного сезону, тобто вона враховує вплив теплозахисних властивостей одягу (так звана нормальна шкала). Визначення тепловідчуття через ЕЕТ стосується лише тіньових просторів, де на людину не впливає пряма сонячна радіація. Розраховується ЕЕТ за формулою Міссенарда

$$EET = 37 - \left\{ \frac{37 - t}{0,68 - 0,0014f + 1 / (1,76 + 1,4v^{0,75})} \right\} - 0,29t(1 - f/100), \quad (4.2)$$

де t – температура повітря; v – швидкість вітру на рівні 1,5 м; f – відносна вологість.

Цінність еквівалентно-ефективної температури за нормальною шкалою (або нормальної еквівалентно-ефективної температури) як біокліматичного показника полягає в тому, що її можна використовувати не лише при оцінці теплового навантаження, але і в умовах холоду, тобто залежно від сезону людина має різні теплові відчуття та теплове навантаження на організм, які можуть призвести як до теплового удару (влітку), так і до обмороження (взимку).

Якщо ЕЕТ знаходиться в діапазоні $-23,9 \dots -12,0$ °С, то умови вважаються дуже холодними (сильна загроза обмороження), якщо в діапазоні $-11,9 \dots 0$ °С – холодно (можливе переохолодження і обмороження відкритих ділянок тіла), $0,1 - 6,0$ °С – дуже прохолодно (дисконфорт), $6,1 - 12,0$ °С – прохолодно (дисконфорт), $12,1 - 18,0$ °С – комфортно помірно тепло, $18,1 - 24,0$ °С – комфортно тепло, $24,1 - 30,0$ °С – людина відчуває помірні теплові навантаження, $30,1 - 35,9$ °С – великі теплові навантаження.

5. За даними кліматичних показників табл. 4.2 побудувати кліматодіаграми (графіки температур повітря та діаграму кількості опадів у межах однієї системи координат) по одному з туристичних центрів (зразок — на рис. 4.1). Зробити висновок щодо періоду найбільш комфортного туристичного сезону та його тривалості.

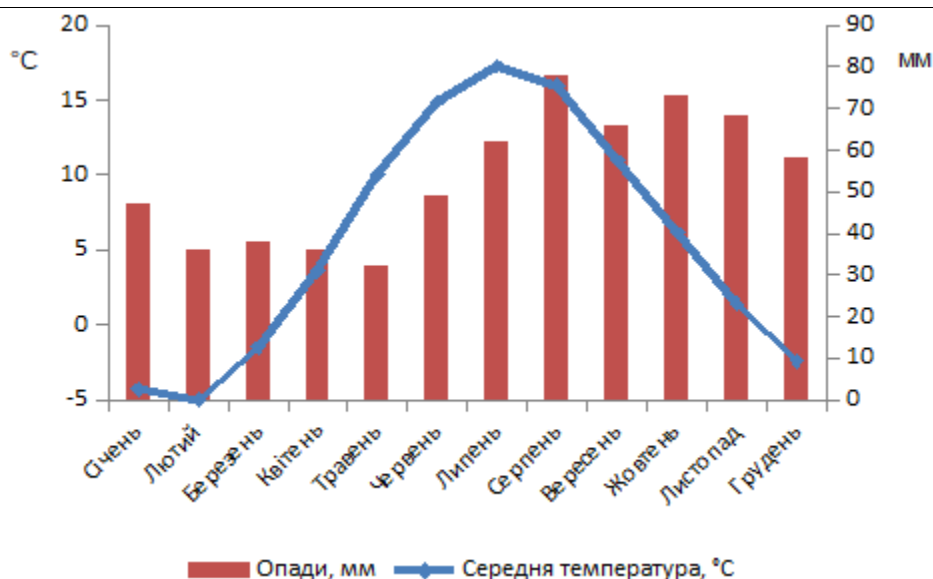

Рис. 4.1. Кліматодіаграма для м. Гельсінкі

Таблиця 4.2

Кліматичні показники туристичних центрів

Показник	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	Рік
Валенсія													
Середній максимум, °C	16,1	17,2	18,7	20,2	22,8	26,2	29,1	29,6	27,6	23,6	19,5	16,8	22,3
Середня температура, °C	11,5	12,6	13,9	15,5	18,4	22,1	24,9	25,5	23,1	19,1	14,9	12,4	17,8
Середній мінімум, °C	7	7,9	9	10,8	14,1	17,9	20,8	21,4	18,6	14,5	10,4	8,1	13,4
Опади, мм	36	32	35	37	34	23	9	19	51	74	51	51	454
Ніцца													
Середній максимум, °C	12,9	13,4	14,9	16,5	20,1	23,6	26,6	27,2	24,3	20,6	16,3	13,8	19,2
Середня температура, °C	9,1	9,7	11,3	13,1	16,8	20,2	23,2	23,6	20,2	16,9	12,6	10	15,7
Середній мінімум, °C	5,3	5,9	7,6	9,7	13,5	16,7	19,7	20	17	13,2	8,8	6,2	12

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет												
	Опади, мм	85,1	59,7	60,9	69,2	49,4	38,3	15,4	23,9	75,6	143,9	94,3	87,6
Анталія													
Середній максимум, °С	15	15,4	18,1	21,5	26,1	31,4	34,6	34,4	31,4	26,9	21	16,4	24,35
Середня температура, °С	9,6	9,9	12,2	15,8	20,3	25,3	28,3	27,8	24,3	19,5	14,2	10,8	16,98
Середній мінімум, °С	5,5	5,8	7,5	10,7	14,6	19,1	22,3	22,1	18,7	14,7	9,9	6,9	13,15
Опади, мм	226,9	138,6	99,7	61,2	32	9,1	5,6	5,1	15,6	85,5	171,5	269	1119,8
Мальдивські острови													
Середня температура, °С	26	26	28	30	30	28	27	26	27	28	27	26	27
Опади, мм	80	60	70	110	220	190	160	170	120	100	90	70	1440

6. Побудувати матрицю сезонності курортів (за варіантами) у табл. 4.3-4.6.

Методичні вказівки до виконання завдання:

при виконанні завдання врахувати періоди року з: найбільш сприятливими кліматичними умовами (високий сезон); достатньо сприятливими кліматичними умовами (сезон); несприятливими кліматичними умовами (низький сезон). Із урахуванням місяців року в табл. 2 навпроти кожного курортного регіону потрібно поставити позначки: «++» – найбільш сприятливого сезону; «+» – сприятливого періоду відпочинку; «-« – несприятливого сезону.

Таблиця 4.3

Матриця сезонності курортів Європи

№	Курорти	Місяці року											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Мальме												
2	Закопане												
3	Штребське -Плесо												
4	Аліканте												
5	Будва												
6	Тепліце												
7	Карінтія												
8	Лахті												
9	Шамоні												
10	Краків												
11	Варна												
12	Карлові Вари												

Таблиця 4.4

Матриця сезонності курортів Азії

№	Курорти	Місяці року											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Сухумі												
2	Ейн-Бокек												
3	о. Балі												
4	оз. Іссик-Куль												
5	Патгайя												
6	Бодрум												
7	о. Хайнань												
8	Атоли Фаафу												
9	Патан												
10	Гоа												

Таблиця 4.5

Матриця сезонності курортів Америки

№	Курорти	Місяці року											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Маямі-Біч												
2	Гавайські острови												
3	Мар-дель-Плата												
4	Галапагоські острови												
5	Кубанакан												
6	Копакабана												
7	Монтего-Бей												
8	Медельїн												
9	Форталеза												
10	Сент-												

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет											
	Катарінс											

Таблиця 4.6

Матриця сезонності курортів Африки, Австралії та Океанії

№	Курорти	Місяці року											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Марракеш												
2	Пті-Кот												
3	Касабланка												
4	Дурбан												
5	Крібі												
6	Серенгеті												
7	Морі												
8	Кренс												
9	Вел-Біч												
10	Спрігвуд												
11	Луксор												
12	Хургада												

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5

Тема: Туристична характеристика об'єктів природної Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Мета: Ознайомити студентів із об'єктами природної Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Методичні матеріали, рекомендована література, Інтернет-джерела:

1. World Heritage List. URL: <http://whc.unesco.org/en/list/en/news/1049/en/list>

Обладнання: персональний комп'ютер з установленим програмним забезпеченням для демонстрації мультимедіа, мультимедійний проектор

Питання для обговорення

1. Які переваги дає статус об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО?
2. Рейтинг країн за кількістю об'єктів природної Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.
3. Природні критерії об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Практичне завдання

1. Підготувати мультимедійну презентацію та доповідь (до 5 хв., 10 слайдів) про один із об'єктів природної Світової спадщини ЮНЕСКО (вибрати один із об'єктів за власним бажанням з Офіційного сайту Світової спадщини ЮНЕСКО). Рекомендації до складання презентації розміщені у Додатку А.
2. Скласти список об'єктів природної Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО в Україні.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

Тема: Туристична характеристика об'єктів культурної Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Мета: Ознайомити студентів із об'єктами культурної Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Методичні матеріали, рекомендована література, Інтернет-джерела:

1. World Heritage List. URL: <http://whc.unesco.org/en/list//en/news/1049/en/list>

Обладнання: персональний комп'ютер з установленим програмним забезпеченням для демонстрації мультимедіа, мультимедійний проектор.

Питання для обговорення

1. Які переваги дає статус об'єкта культурної Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО?
2. Рейтинг країн за кількістю об'єктів культурної Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.
3. Культурні критерії об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Практичне завдання

1. Підготувати мультимедійну презентацію та доповідь (до 5 хв., 10 слайдів) про один із об'єктів культурної Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО (вибрати один із об'єктів за власним бажанням з Офіційного сайту Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО). Рекомендації до складання презентації розміщені у Додатку А.
2. Скласти список об'єктів культурної Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО в Україні.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

Тема: Оцінка потенціалу туристичних ресурсів території за бальною методикою.

Мета: закріпити теоретичні знання про рекреаційні ресурси, їх класифікацію і методи оцінювання; навчитись на практиці здійснювати комплексну оцінку рекреаційного потенціалу території.

Методичні матеріали, рекомендована література, Інтернет-джерела:

1. Бейдик О.О. Словник-довідник з географії туризму, рекреалогії та рекреаційної географії. К.: Інститут туризму федерації профспілок України, 1998. 130 с.
2. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). К.: Альтерпрес, 2002. 436 с.

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

3. Смаль І.В. Основи географії рекреації і туризму: навч. посібник. Ніжин: Видавництво НДПУ ім. М. Гоголя, 2004. 264 с.

Обладнання: персональний комп'ютер з установленим програмним забезпеченням для створення електронних таблиць та здійснення обчислень та з доступом до Інтернет, енциклопедії, туристичні путівники, Інтернет-джерела, Атласи регіонів, країн і світу тощо.

Питання для обговорення

1. Рекреаційні ресурси та їх класифікація.
2. Поняття рекреаційної ємності (місткості) території та рекреаційного навантаження.

Практичне завдання

1. Провести відповідні розрахунки і здійснити комплексну порівняльну оцінку Житомирської області та ще одного регіону України за методикою В. Мацоли. Результати подати у вигляді порівняльної таблиці. Зробити письмовий аналіз результатів.

Методичні вказівки до виконання завдання.

Метою комплексної оцінки є об'єктивне відображення того, що втрачає суспільство при відмові від експлуатації та рекреаційного використання території на користь інших видів господарської діяльності.

За основу методики пропонується використовувати 3-бальну шкалу: у 3 бали оцінюється територія з найсприятливішими умовами для рекреації, у 2 – з посередніми, 1- з несприятливими.

Висновок про насиченість території історико-культурними об'єктами можна зробити на основі розрахунку, виконаного за формулою:

$$O_i = K_i / S, \quad (7.1)$$

де K_i – кількість об'єктів; S – площа території (в км²).

Оцінка стану інфраструктури території здійснюється за формулою:

$$O_t = L_z + L_{ав} / S_{тер}, \quad (7.2)$$

де L_z – довжина залізничного полотна; $L_{ав}$ – довжина автошляхів; $S_{тер}$ – площа території області.

Оцінка санаторно-курортних закладів може бути зроблена за формулою:

$$O_c = K_c / S_{тер} \cdot 100 \text{ (одиниць/км}^2\text{)}, \quad (7.3)$$

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

де K_c – кількість санаторно-курортних закладів (санаторії, профілакторії, бази відпочинку та ін.).

Таблиця 7.1

Комплексна оцінка рекреаційного потенціалу території (за В. Мацолою)

Показники	3	2	1
Оцінка естетичних якостей території, O_e	Пейзажні ландшафти, висока міра екзотичності та унікальності, контрастність	Низька міра екзотичності, унікальності, відсутність контрастності	Рівнинні, сильно заліснені території
Оцінка мінеральних вод, O_m	$> 1000 \text{ м}^3/\text{доба}/\text{км}^2$	$100-1000 \text{ м}^3/\text{доба}/\text{км}^2$	$100 \text{ м}^3/\text{доба}/\text{км}^2$
Оцінка лісів, O_c	$> 40\%$	$15-40\%$	менше 15%
Оцінка кліматичних умов, O_k	понад 100 днів з $t > 15^\circ\text{C}$ понад 110 днів з $t < 0^\circ\text{C}$	$80-100$ днів з $t > 15^\circ\text{C}$ $100-110$ з $t < 0^\circ\text{C}$	менше 80 днів з $t > 15^\circ\text{C}$ менше 100 з $t < 0^\circ\text{C}$
Оцінка водоймищ, O_v	велика кількість незабруднених водоймищ, придатних для використання	придатні для плавання, сплаву на байдарках і каное	обмежені можливості
Оцінка природоохоронних територій, O_p	більше 5% території	$3-5\%$	до 3%
Історико-культурний потенціал, O_i	більше 18 об'єктів/ 100км^2	$8-18$ об'єктів/ 100км^2	менше 8 об'єктів/ 100км^2
Транспортна доступність, O_t	більше $0,42 \text{ км}/\text{км}^2$	$0,29-0,42 \text{ км}/\text{км}^2$	менше $0,29 \text{ км}/\text{км}^2$
Забезпеченість санаторно-курортними закладами, O_s	більше 3 на 100 км^2	$1-3$ на 100 км^2	менше 1 на 100 км^2
Оцінка рекреаційного навантаження, O_n	гірські місцевості	горбисті, височинні місцевості	рівнинні, низовинні місцевості

Комплексна оцінка потенціалу території здійснюється (окремо для літнього і зимового сезонів) за формулою:

$$O = O_e + O_m + O_l + O_v + O_k + O_i + O_p + O_t + O_s + O_n, \quad (7.4)$$

де O – величина інтегральної оцінки (в балах); O_i – величини кожного з показників таблиці 7.1.

На основі комплексної оцінки визначається коефіцієнт рекреаційної цінності території за формулою:

$$K_p = O/O_{\text{мін}}, \quad (7.5)$$

де O – величина інтегральної оцінки (в балах); $O_{\text{мін}}$ – мінімальна кількість балів (10).

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8

Тема: Розробка тематичного туру.

Мета: Ознайомити студентів із методичними прийомами конструювання тематичних турів для самодіяльних туристів. Набуття навичок роботи консультанта з подорожей.

Методичні матеріали, рекомендована література, Інтернет-джерела:

1. Аріон О.В., Уліганець С.І. Географія туризму: навч.-метод. посіб. К.: ВГЛ "Обрії", 2009. 172 с.
2. Г.де Блій, Муллер П. Географія: світи, регіони, концепти/ пер. з англ. ; передмова та розділ «Україна» О. Шаблія. - К. : Либідь, 2004. –740 с.
3. Мальська М.П., Гамкало М.З., Бордун О.Ю.Туристичне країнознавство: Європа: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр учбової літератури, 2009. 224 с.
4. Парфіненко А.Ю. Туристичне країнознавство: Навчальний посібник. Харків: Бурун Книга, 2009. 288 с.
5. Петринка Л.В. Географія туризму. Харків: Основа, 2011. 96 с.
6. Рутинський М. Й. Географія туризму України: Навч.-метод. посіб. Львів: Фенікс, 2002. 107 с.
7. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу. Ніжин : Вид-во Ніжин. держ. ун-у імені Миколи Гоголя, 2010. 336 с.
8. Бессараб Д.А., Штефан Л.В. География международного туризма: пособие для студентов вузов : в 2 ч. Минск: ТетраСистемс, 2011. 325 с.
9. География туризма: учебник/ Кол. авторов под ред. А.Ю. Александровой- 2 е изд. испр. и доп. М.: КНОРУС, 2009. 592 с.
10. Глушко А.Н., Сазыкин А.М. География туризма : учебное пособие. Владивосток : ТИДОТ ДВГУ, 2002. 265 с.
11. Дубович І.А. Країнознавчий словник — довідник. Л.: Ліга-прес, 2005. 819 с.
12. Масляк П.О. Країнознавство : підручник. 2-ге вид., виправл. і доповн. К. : Знання, 2008. 293 с. (Вища освіта ХХІ століття).

Обладнання: персональний комп'ютер з доступом до Інтернет, енциклопедії, туристичні путівники, Атласи регіонів, країн і світу тощо.

Питання для обговорення

1. Основні вимоги до розробки тематичного туру.
2. Порядок розробки програми тематичного туру.

Практичне завдання

1. Запропонувати свій варіант розробки туру на тему “Чудеса світу”, користуючись даними табл. 8.1.-8.3.

Таблиця 8.1.

Сім нових чудес світу — проект організований фондом «Нові сім див світу» (NOWC)

Назва	Регіон	Місцезнаходження
Великий китайський мур	Азія	Китай
Петра	Азія	Йорданія
Тадж-Махал	Азія	Агра, Індія
Колізей	Європа	Рим, Італія
Мачу-Пікчу	Південна Америка	Куско, Перу
Христос-Спаситель	Південна Америка	Ріо-де-Жанейро, Бразилія
Чичен-Іца	Північна Америка	Юкатан, Мексика

Таблиця 8.2

Сім нових чудес природи — проект організований фондом «Нові сім див світу» (NOWC)

Назва	Тип	Місцезнаходження
Амазонка і амазонські джунглі	Річка, місцевість	Болівія, Бразилія, Венесуела, Гайана, Колумбія, Перу, Суринам, Гвіана, Еквадор
Бухта Халонг	Бухта	В'єтнам
Ігуасу	Водоспад	Аргентина, Бразилія
Острів Чеджу	Острів	Республіка Корея
Комодо	Національний парк	Індонезія
Підземна річка Пуерто-Прінсеса	Карстові печери	Філіппіни
Національний парк	Національний парк	ПАР

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет	
Столова гора		

Таблиця 8.3

Перелік “Сім чудес світу”

Об'єкт	Час створення	Місце, сучасна країна	Творці	Руйнування
Піраміда Хеопса	~ 2550 до н. е.	Гіза, Єгипет	єгиптяни	—
Висячі Сади Семіраміди	~ 600 до н. е.	Вавилон, Ірак	вавилоняни	після I століття до н. е. внаслідок землетрусу
Статуя Зевса в Олімпії	435 до н. е.,	Олімпія, Греція	греки — скульптор Фідій	V століття, згоріла в пожежі у Константинополі
Храм Артеміди в Ефесі	550 до н. е.	Ефес, Туреччина	лідійці, греки, перси	Спалений Геростратом близько 360 до н. е. або 262 н. е. (готами)
Мавзолей в Галікарнасі	351 до н. е.	Галікарнас, Туреччина	карійці, перси, греки	1494 року внаслідок землетрусу, зберігся фундамент, фрагменти
Колос Родоський	між 292 і 280 до н. е.	Родос, Греція	греки	224 (або 226) до н. е. внаслідок землетрусу
Александрійський маяк	III століття до н. е.	Александрія (міс Фарос), Єгипет	Династія Птолемеїв	303 до н. е. — 148 до н. е. внаслідок

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет			
				землетрусу

2. Нанести на контурну карту чудеса України. Оцінити можливість створення туру на їх базі.

Перелік “Семи чудес України”

1. Заповідник «Кам'янець» (Кам'янець-Подільський).
2. Києво-Печерська Лавра (Київ).
3. Софіївка (Умань).
4. Софія Київська (Київ).
5. Херсонес Таврійський (Севастополь).
6. Хотинська фортеця (Хотин).
7. Хортиця (Запоріжжя).

Перелік “Семи природних чудес України”

1. Асканія-Нова (біосферний заповідник, Херсонщина).
2. Дністровський каньйон (Вінницька, Івано-Франківська, Тернопільська, Хмельницька обл., Чернівецька обл.).
3. Гранітно-степове Побужжя (регіонально-ландшафтний парк, Миколаївщина).
4. Мармурова печера (АР Крим).
5. Подільські Товтри (національний природний парк, Хмельниччина).
6. Світязь (озеро, Волинь).
7. Синевир (озеро, Закарпаття).

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 9

Тема: Представлення проекту тематичного туру для “бекпекера”.

Мета: Ознайомити студентів із методичними прийомами конструювання тематичних турів. Формування навичок публічного виступу.

Методичні матеріали, рекомендована література, Інтернет-джерела:

1. Аріон О.В., Уліганець С.І. Географія туризму: навч.-метод. посіб. К.: ВГЛ "Обрії", 2009. 172 с.
2. Г.де Блій, Муллер П. Географія: світи, регіони, концепти/ пер. з англ. ; передмова та розділ «Україна» О. Шаблія. - К. : Либідь, 2004. –740 с.
3. Мальська М.П., Гамкало М.З., Бордун О.Ю. Туристичне країнознавство: Європа: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр учбової літератури, 2009. 224 с.

4. Парфіненко А.Ю. Туристичне країнознавство: Навчальний посібник. Харків: Бурун Книга, 2009. 288 с.
5. Петринка Л.В. Географія туризму. Харків: Основа, 2011. 96 с.
6. Рутинський М. Й. Географія туризму України: Навч.-метод. посіб. Львів: Фенікс, 2002. 107 с.
7. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу. Ніжин : Вид-во Ніжин. держ. ун-у імені Миколи Гоголя, 2010. 336 с.
8. Бессараб Д.А., Штефан Л.В. География международного туризма: пособие для студентов вузов : в 2 ч. Минск: ТетраСистемс, 2011. 325 с.
9. География туризма: учебник/ Кол. авторов под ред. А.Ю. Александровой- 2 е изд. испр. и доп. М.: КНОРУС, 2009. 592 с.
10. Глушко А.Н., Сазыкин А.М. География туризма : учебное пособие. Владивосток : ТИДОТ ДВГУ, 2002. 265 с.
11. Дубович І.А. Країнознавчий словник — довідник. Л.: Ліга-прес, 2005. 819 с.
12. Масляк П.О. Країнознавство : підручник. 2-ге вид., виправл. і доповн. К. : Знання, 2008. 293 с. (Вища освіта ХХІ століття).

Обладнання: персональний комп'ютер з установленим програмним забезпеченням для демонстрації мультимедіа, мультимедійний проектор

Питання для обговорення

1. Поняття бекпекер-туризму.
2. Самодіяльний туризм — зміст та основні відмінності від організованого туризму.

Практичне завдання

1. Підготувати мультимедійну презентацію та доповідь (до 7 хв., 10 слайдів) про тематичний тур для “бекпекера”. Рекомендації до складання презентації розміщені у Додатку А.
2. Розробити «Пам'ятку туристу», коли він вирушає в подорож по обраній країні, де дати поради щодо правил поведінки, покупок, розмірів одягу і взуття, обміну валюти, одягу для подорожі, чайових, поводження з цінностями і документами, користування електропобутовими приладами, режиму роботи магазинів, банків, святкових і неробочих днів, оренди автомобіля, замовлення таксі, користування міським транспортом, придбання сувенірів, планування свого бюджету при придбанні різних товарів і послуг, дзвінків додому, користування WC. Вказати довідкові телефони та адреси посольства України в країні перебування, консульства України, телефони швидкої допомоги, поліції, пожежної охорони і т. д.

Тема: Географія видів туризму у світі (вид туризму — за вибором студента).

Мета: Ознайомити студентів із дискурсом щодо актуальних проблем розвитку різних видів туризму в світі та поняттям туристичної спеціалізації країни. Формування навичок збору та опрацювання туристичної інформації.

Методичні матеріали, рекомендована література, Інтернет-джерела:

1. Аріон О.В., Уліганець С.І. Географія туризму: навч.-метод. посіб. К.: ВГЛ "Обрії", 2009. 172 с.
2. Бессараб Д.А., Штефан Л.В. География международного туризма: пособие для студентов вузов : в 2 ч. Минск: ТетраСистемс, 2011. 325 с.
3. География туризма: учебник/ Кол. авторов под ред. А.Ю. Александровой- 2 е изд. испр. и доп. М.: КНОРУС, 2009. 592 с.
4. Глушко А.Н., Сазыкин А.М. География туризма : учебное пособие. Владивосток : ТИДОТ ДВГУ, 2002. 265 с.
5. Горішевський П.В., Васильєв В.П., Зінько Ю.В. Сільський зелений туризм: організація гостинності на селі: Підручник. Івано-Франківськ: Місто-Н, 2003. 158 с.
6. Дмитрук О. Ю., Щур. Ю. В. Спортивно-оздоровчий туризм : навч. посіб. – 2-вид., перероб. та допов. Київ : Альтерпрес, 2008. 280 с.
7. Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту та маркетингу. К.: Альтерпрес, 2004. 250 с.
8. Зорин И. В., Квартальнов В. А. Энциклопедия туризма: Справочник. М.: Финансы и статистика, 2000. 368 с.
9. Кляп М. П., . Ф. Сучасні різновиди туризму : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 334 с. (Серія "Вища освіта ХХІ століття")
10. Масляк П.О. Рекреаційна географія : навч. посіб. К. : Знання, 2008. 343 с.
11. Парфіненко А.Ю. Туристичне країнознавство: Навчальний посібник. Харків: Бурун Книга, 2009. 288 с.
12. Петринка Л.В. Географія туризму. – Харків: Основа, 2011. 96 с.
13. Рутинський М. Й. Географія туризму України: Навч.-метод. посіб. Львів: Фенікс, 2002. 107 с.
14. Смаль І.В. Основи географії рекреації і туризму: навч. посібник. Ніжин: Видавництво НДПУ ім. М. Гоголя, 2004. – 264 с.

Обладнання: контурна карта світу, атлас світу, персональний комп'ютер з установленим програмним забезпеченням для демонстрації мультимедіа, мультимедійний проектор, енциклопедії, туристичні путівники, Атласи регіонів, країн і світу тощо.

Питання для обговорення

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

1. Формування туристсько-рекреаційної спеціалізації різних районів світу та України.
2. Перспективні регіони України для розвитку різних видів туризму.

Практичні завдання

1. Підібрати матеріали для мультимедійної презентації та доповіді (до 7 хв., 10 слайдів) про географію одного з видів туризму у світі (на вибір). Рекомендації до складання презентації уміщені у Додатку А.
2. На контурній карті відобразити найбільш привабливі для туристів пляжі світу (табл. 10.1) та ареали розвитку гірського, релігійного, екологічного, екстремального, пізнавального, ділового, лікувально-оздоровчого туризму у різних регіонах світу.

Таблиця 10.1.

Приклади найбільш привабливих для туристів узбереж теплих морів і пляжів*

Розташування, назва місцевості	Коротка характеристика
Республіка Кабо Верде, пляж Санта-Моніка	60 км узбережжя з білосніжного піску, смарагдово-зелена гладь океану, мінімум туристів. Це, мабуть, один із найкращих пляжів у цьому регіоні.
Єгипет, курорт Дахаб	Природна лагуна в Червоному морі тягнеться на кілька десятків км на північ від Шарм Ель Шейху між пустелею і Синайськими горами. Пляжі ідеально підходять для купання і занять віндсерфінгом.
Кенія, пляж Ламу	Розгорнутий у формі півмісяця довжиною в 12 км, цей пляж надає туристам рідкісну можливість насолодитися красою незайманого узбережжя Індійського океану.
Мадагаскар, Іль О-Наттс	Якщо ви хочете відпочити від цивілізації, то тримайте курс на цей маленький острів недалеко від узбережжя Мадагаскару. Тут немає доріг і машин, зате є кілька ресторанчиків і безліч приголомшливих пляжів.
Мальдиви, Хувафен Фуші	Чудове поєднання білосніжного піску з кришталево блакитною водою. Годинами безперервно тут можна милуватися тропічними рибами.
Маврикій, Сен Жерал	Маса задоволень і розваг на воді для дітей і дорослих: катамарани з прозорим дном, віндсерфінг, катання на водних лижах, підводне плавання, сноркеллінг.
Марокко, Уалідія	Ще один рай для серферів. Природна лагуна, захищена від вітрів з Атлантичного океану величезними скелями. Безліч відмінних ресторанів із морською кухнею.
Мозамбік, Національний	Розкішний пляж знаходиться в оточенні пальмових гаїв.

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет	
<p>парк "Курімбас"</p> <p>Сейшельські острови, острів Фрегат, пляж Ансе Вікторін</p> <p>ПАР, Кейптаун, пляж Нордхук</p> <p>Танзанія, острів Мнемба</p> <p>Туніс, острів Джерба</p>		<p>Бірюзова гладь Індійського океану гіпнотизує і не відпускає від себе.</p> <p>Приголомшливий пісок, який рипить під ногами. На острові лише 16 вілл, тому цей курорт ніколи не буває переповненим.</p> <p>Розташований на березі бурхливого Атлантичного океану і відомий могутніми хвилями. Його довжина складає 6 км і він мало підходить для купання, зате є ідеальним місцем для занять серфінгом.</p> <p>Крихітний острів із чудовими пляжами і сосновим лісом може посперечатися на рівних із багатьма іншими кораловими островами. Тут відкладають яйця зелені черепахи, занесені до Червоної книги.</p> <p>Приголомшливий пляж із береговою лінією в 120 км. Кажуть, що тут бував сам Одісей. Безліч пальмових гаїв і оливкових садів - взимку і влітку практично одна й та сама погода.</p>
<p>Занзібар, Нунгві</p> <p>Абу-Дабі, пляж Emirates Palace</p> <p>Дубаї, Аль Мамзар</p> <p>Оман, пляж Шелл</p> <p>Андаманські острови, Лонг Айленд</p> <p>Індонезія, Балі, Семіньяк</p>		<p>Найкрасивіший пляж у країні - сліпуче білий пісок і така синя вода, що спочатку здається флуоресцентною. Тут не так багато готелів, так що натовпи туристів не передбачаються.</p> <p>Цей курорт, вартістю в \$ 1 млрд, є пам'ятником достатку. До послуг відпочиваючих приватні пляжі. Поблизу узбережжя розкидано понад 200 занедбаних островів, де можна влаштувати пікнік або усамітнитись для спокійного відпочинку.</p> <p>Як і більшість об'єктів навколо, цей пляж зроблений руками людини. Безліч зон для відпочинку, зелень, цілюща прохолода у спекотний день, п'ять пляжів, рятувальні служби. Тут часто звучить національна музика, що, можливо, не всім припаде до душі.</p> <p>Більше 1,6 тис. кілометрів берегової лінії від півострова Мусандам на півночі до кордону з Єменом на півдні. Оман пропонує відпочиваючим приголомшливі коралові рифи – одні з найкращих за межами Австралії.</p> <p>Один із небагатьох тропічних островів, який пропонує пригоди в стилі Робінзона Крузо. Тут немає готелів – мандрівникам треба все брати з собою і розбивати табір у лісі. Нагородою будуть незаймані коралові рифи і чудові пляжі.</p> <p>Не найкрасивіший пляж на острові, але самий екстравагантний. Кожен вечір його заповнює гамірливий натовп, який розважається і милується тим, як сонце опускається у дзеркальну гладь Індійського океану.</p>

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет	
Індія, Гоа, пляж Арамбол	Дивовижне за красою місце уникнуло комерціалізації, на відміну від найближчих околиць. Можна годинами гуляти пляжем і не зустріти жодної живої душі. А в океані поруч з вами будуть плавати дельфіни...	
Малайзія, Пангкор Лаут, бухта Емералд	Скелясті миси і пальми, білі піски і смарагдова вода. Краще місце в Азії, щоб відпочити від людей - тут мінімум туристів.	
Філіппіни, острів Малапаскуа, пляж Баунті	Один із кращих серед тисяч інших пляжів на філіппінських островах. Екзотичний дайвінг серед коралів із можливістю поспостерігати за акулами і морськими дияволами.	
Таїланд, Мауа Бау	Рай для дайверів і дослідників підводного життя. Під водою на вас чекають крилаті риби, мурени, барракуди і морські змії.	
В'єтнам, острів Фу Куок, Лонг біч	Білосніжні пляжі, фон яким створюють тропічні сади і гори. Кокосові пальми розгойдуються на вітрі. Саме такими були багато азійських пляжів, доки до них не дісталася людина.	
Шрі-Ланка, Унаватуна	Тропічна лагуна. Ідеальне місце для дайвінгу. Добре підходить для відпочинку з дітьми.	
Австралія, Уайтсандей, пляж Уайт Хевен	Шість кілометрів найчистішого білого піску, дельфіни, дайвінг. Жодна будівля не порушує первісної природи.	
Острови Кука, Тапуаetai	Крихітний кораловий атолл, що складається з 21 острівця в оточенні кришталево чистої води. Тут так і тягне просто валятися на піску і дивитися в небо, а як набридне – поплавати з аквалангом.	
Французька Полінезія, Рангіроа, острів Тікехау	Атолл розташований у 8 км від острова Рангіроа. Жан Жак-Ів Кусто називав Тікехау найціннішим з атоллів на Землі. Це – ідеальне місце для підводного плавання.	
Фіджі, острови Ясаві	Група з 6 островів, оточених маленькими атолами. Кокосові і бананові гаї, чудові пляжі, гористі вершини (до 600 метрів над рівнем моря) створюють фантастичний колорит і залишають незабутні враження.	
Нова Зеландія, національний парк Абеля Тасмана	Окрім розкішних пляжів і лісів, тут розташований один з найкращих у світі бальнеологічний санаторій. Під час спеціального круїзу можна поплавати з морськими котиками.	
Тасманія, Wineglass Bay	Безліч птахів, розкішні пляжі, чиста вода. Незайманість природи революційно змінює свідомість – хочеться любити світ і робити тільки гарне.	
США, Флорида, Нью-Смерна-Біч	Ідеальне місце для пляжно-купального відпочинку: чиста вода, чистий пісок, найсучасніша інфраструктура, безпека і вишукане обслуговування.	

*за І.В. Смалъ

3. За літературними джерелами, Інтернет-ресурсами вкажіть середню солоність вод та середньомісячні температури вод у серпні та лютому у таких морях: Середземне, Адріатичне, Чорне, Азовське, Червоне, Карибське, Південно-Китайське, Північне, Балтійське, Яванське море, Мексиканська затока, Перська затока, Аравійське море. Вкажіть місяці найбільш сприятливі для розвитку туризму і відпочинку на узбережжі даних водних об'єктів. Дані оформіть у вигляді таблиці 10.2. Зробіть висновок до таблиці.

Таблиця 10.2

Світовий океан як об'єкт розвитку туристичної індустрії

№ п/п	Море, затока	Середня солоність поверхневих вод	Середньомісячні температури		Найбільш сприятливі місяці для розвитку туризму
			лютий	серпень	

4. За Інтернет-ресурсами та літературними джерелами дати коротку характеристику найбільш відомих пляжів світу. Вкажіть де вони розташовані та в чому проявляються їхні особливості, на який період року та чому припадає основний курортний сезон, як змінюється температура води на протязі року, які унікальні туристичні атракції розташовані неподалік від пляжів, які водні види туризму тут популярні, яка цінова політика на проживання в регіоні: Капакабана (Бразилія), о. Нью-Провіденс (Багамські острови), м. Поттайя (Тайланд), Хургада (Єгипет), Коста-Брава (Іспанія), Сан-Тропе (Франція), Гоа (Індія). Для виконання завдання обрати один з пляжів.

5. На основі аналізу сучасного стану розвитку туризму в Україні і наявних природно-рекреаційних, історико-культурних ресурсів та соціально-економічних умов, складіть схему туристського районування України за потенціалом розвитку окремих видів туризму (на вибір), а саме:

- різних видів спортивного туризму;
- лікувально-оздоровчого (бальнео-, грязе-, кліматолікування);
- сільського зеленого туризму;
- фестивального туризму;
- релігійного туризму тощо.

6. Використовуючи контурну карту Антарктиди, нанесіть основні антарктичні станції, які відвідуються туристами та вкажіть обсяги рекреаційних потоків.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 11

Тема: Типова програма комплексної туристсько-країнознавчої характеристики.

Мета: Ознайомити студентів із методикою комплексної туристсько-країнознавчої характеристики.

Методичні матеріали, рекомендована література, Інтернет-джерела:

1. Аріон О.В., Уліганець С.І. Географія туризму: навч.-метод. посіб. К.: ВГЛ "Обрії", 2009. 172 с.
2. Г.де Блій, Муллер П. Географія: світи, регіони, концепти/ пер. з англ. ; передмова та розділ «Україна» О. Шаблія. - К. : Либідь, 2004. –740 с.
3. Мальська М.П., Гамкало М.З., Бордун О.Ю.Туристичне країнознавство: Європа: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр учбової літератури, 2009. 224 с.
4. Парфіненко А.Ю. Туристичне країнознавство: Навчальний посібник. Харків: Бурун Книга, 2009. 288 с.
5. Петринка Л.В. Географія туризму. Харків: Основа, 2011. 96 с.
6. Рутинський М. Й. Географія туризму України: Навч.-метод. посіб. Львів: Фенікс, 2002. 107 с.
7. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу. Ніжин : Вид-во Ніжин. держ. ун-у імені Миколи Гоголя, 2010. 336 с.
8. Бессараб Д.А., Штефан Л.В. География международного туризма: пособие для студентов вузов : в 2 ч. Минск: ТетраСистемс, 2011. 325 с.
9. География туризма: учебник/ Кол. авторов под ред. А.Ю. Александровой- 2 е изд. испр. и доп. М.: КНОРУС, 2009. 592 с.
10. Глушко А.Н., Сазыкин А.М. География туризма : учебное пособие. Владивосток : ТИДОТ ДВГУ, 2002. 265 с.
11. Дубович І.А. Країнознавчий словник — довідник. Л.: Ліга-прес, 2005. 819 с.
12. Масляк П.О. Країнознавство : підручник. 2-ге вид., виправл. і доповн. К. : Знання, 2008. 293 с. (Вища освіта ХХІ століття).

Обладнання: персональний комп'ютер з доступом до мережі Інтернет, статистичні щорічники, енциклопедії, туристичні путівники, Атласи регіонів, країн і світу тощо.

Питання для обговорення

1. Джерела інформації для складання комплексної туристсько-країнознавчої характеристики.
2. Методи дослідження географії туризму країни.

Практичні завдання

1. Зібрати інформацію відповідно до комплексної туристсько-країнознавчої характеристики обраної країни (Додаток Б). Аналіз зібраного масиву інформації здійснити за таким алгоритмом:

- Розділіть всю знайдену інформацію на три умовні групи - (а) рекламні оголошення, (б) змістовна інформація - позитивні відомості і (в) критичні / негативні матеріали;
 - Обробивши зібрану інформацію, дати відповідь на наступні питання:
 - коротка інформація - рекламна або змістовна, позитивна чи негативна - переважає в масиві публікацій?
 - якою мірою висвітлені в публікаціях ті чи інші складові рекреаційної сфери - транспортні послуги, екскурсійне обслуговування, можливості розміщення в готелях / приватному секторі, пункти громадського харчування, лікувально-оздоровчі послуги відпочиваючих і т.д.?
 - наскільки рівномірно освітлені в публікаціях різні райони досліджуваної країни?
 - чи дає існуюча інформація можливість скласти певне враження про країну і різні її райони, зрозуміти, які рекреаційні послуги пропонує в даний час країна і який рівень цін на туристичний сервіс?
 - як рекреаційна інформація поєднується із загальною спрямованістю публікацій про країну?
 - На підставі проведеного аналізу зробити висновок про стан інформаційного ринку туризму даної країни - які проблеми існують в масиві публікацій; наскільки рекреаційна інформація доступна споживачеві; чи зможе потенційний споживач рекреаційних послуг на підставі реально доступної інформації вибрати країну як місце для відпочинку.
2. Підготувати мультимедійну презентацію та доповідь (до 7 хв., 10 слайдів) за результатами виконання самостійної роботи про туристичну характеристику однієї з країн-лідерів у сфері туризму (на вибір). Рекомендації до структури презентації наведені нижче, а поради до технічного складання презентації розміщені у Додатку А.

Рекомендована структура презентації

1. Географічне положення країни. Державний та адміністративно-територіальний устрій.
2. Фізико-географічні умови. Рельєф. Клімат і сезони туризму. Найбільші ріки та озера. Рослинний і тваринний світ. Природні зони і унікальні ландшафти. Національні парки і екологічний туризм.
3. Населення. Чисельність населення і динаміка його зміни. Щільність населення. Вікова, статевая структура. Сімейна структура. Національний склад. Офіційна мова. Релігійна структура. Столиця, великі міста.
4. Економіка. Особливості економічного розвитку. Галузева характеристика і географія економіки. Експорт та імпорт. Рівень добробуту населення.
5. Короткий історичний нарис.
6. Культура і особливості національного характеру. Національна кухня.

7. Характеристика туристичної індустрії. Туристсько-рекреаційні ресурси країни. Основні пам'ятки та інші об'єкти туристичного інтересу. Туристична інфраструктура країни.

8. Галузева та територіальна структура туристичної індустрії держави та її сучасний стан. Характеристика основних видів туризму, які отримали розвиток в країні. Характеристика основних туристських дистанцій країни. Найбільші туристичні центри і курорти. Характеристика туристських потоків.

9. Туристичні формальності і митні обмеження. Валюта і її обмін.

10. Державна політика в галузі туризму. Проблеми і перспективи розвитку туристичної індустрії.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 12

Тема: Туристична характеристика країн-лідерів у сфері туризму за типовою програмою (країна - на вибір студента).

Мета: Ознайомити студентів із методикою комплексної туристсько-країнознавчої характеристики. Формування навичок публічних виступів.

Методичні матеріали, рекомендована література, Інтернет-джерела:

1. Аріон О.В., Уліганець С.І. Географія туризму: навч.-метод. посіб. К.: ВГЛ "Обрії", 2009. 172 с.
2. Г.де Блій, Муллер П. Географія: світи, регіони, концепти/ пер. з англ. ; передмова та розділ «Україна» О. Шаблія. - К. : Либідь, 2004. –740 с.
3. Мальська М.П., Гамкало М.З., Бордун О.Ю.Туристичне країнознавство: Європа: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр учбової літератури, 2009. 224 с.
4. Парфіненко А.Ю. Туристичне країнознавство: Навчальний посібник. Харків: Бурун Книга, 2009. 288 с.
5. Петринка Л.В. Географія туризму. Харків: Основа, 2011. 96 с.
6. Рутинський М. Й. Географія туризму України: Навч.-метод. посіб. Львів: Фенікс, 2002. 107 с.
7. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу. Ніжин : Вид-во Ніжин. держ. ун-у імені Миколи Гоголя, 2010. 336 с.
8. Бессараб Д.А., Штефан Л.В. География международного туризма: пособие для студентов вузов : в 2 ч. Минск: ТетраСистемс, 2011. 325 с.
9. География туризма: учебник/ Кол. авторов под ред. А.Ю. Александровой- 2 е изд. испр. и доп. М.: КНОРУС, 2009. 592 с.
10. Глушко А.Н., Сазыкин А.М. География туризма : учебное пособие. Владивосток : ТИДОТ ДВГУ, 2002. 265 с.
11. Дубович І.А. Країнознавчий словник — довідник. Л.: Ліга-прес, 2005. 819 с.

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

12. Масляк П.О. Країнознавство : підручник. 2-ге вид., виправл. і доповн. К. : Знання, 2008. 293 с. (Вища освіта XXI століття).

Обладнання: персональний комп'ютер з установленим програмним забезпеченням для демонстрації мультимедіа, мультимедійний проектор, енциклопедії, туристичні путівники, Атласи регіонів, країн і світу тощо.

Питання для обговорення

1. Чинники, які найбільше впливають на розвиток рекреаційної діяльності в окремих країнах світу.
2. Чинники, які стримують розвиток туризму в окремих країнах світу.

Практичне завдання

1. Представити мультимедійну презентацію та доповідь (до 7 хв., 10 слайдів) про туристичну характеристику однієї з країн-лідерів у сфері туризму (на вибір). Рекомендації до складання презентації розміщені у Додатку А. Взяти участь в обговоренні презентацій, представлених іншими студентами

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 13

Тема: Захист проектів “Туристсько-рекреаційні ресурси, види туризму і найважливіші турцентри країн” (з використанням засобів мультимедіа).

Мета: Ознайомити студентів із методикою комплексної туристсько-країнознавчої характеристики. Формування навичок публічних виступів.

Методичні матеріали, рекомендована література, Інтернет-джерела:

1. Аріон О.В., Уліганець С.І. Географія туризму: навч.-метод. посіб. К.: ВГЛ "Обрії", 2009. 172 с.
2. Г.де Блій, Муллер П. Географія: світи, регіони, концепти/ пер. з англ. ; передмова та розділ «Україна» О. Шабля. - К. : Либідь, 2004. –740 с.
3. Мальська М.П., Гамкало М.З., Бордун О.Ю.Туристичне країнознавство: Європа: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр учбової літератури, 2009. 224 с.
4. Парфіненко А.Ю. Туристичне країнознавство: Навчальний посібник. Харків: Бурун Книга, 2009. 288 с.
5. Петринка Л.В. Географія туризму. Харків: Основа, 2011. 96 с.
6. Рутинський М. Й. Географія туризму України: Навч.-метод. посіб. Львів: Фенікс, 2002. 107 с.
7. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу. Ніжин : Вид-во Ніжин. держ. ун-у імені Миколи Гоголя, 2010. 336 с.
8. Бессараб Д.А., Штефан Л.В. География международного туризма: пособие для студентов вузов : в 2 ч. Минск: ТетраСистемс, 2011. 325 с.

9. География туризма: учебник/ Кол. авторов под ред. А.Ю. Александровой- 2 е изд. испр. и доп. М.: КНОРУС, 2009. 592 с.

10. Глушко А.Н., Сазыкин А.М. География туризма : учебное пособие. Владивосток : ТИДОТ ДВГУ, 2002. 265 с.

11. Дубович І.А. Країнознавчий словник — довідник. Л.: Ліга-прес, 2005. 819 с.

12. Масляк П.О. Країнознавство : підручник. 2-ге вид., виправл. і доповн. К. : Знання, 2008. 293 с. (Вища освіта ХХІ століття).

Обладнання: персональний комп'ютер з установленим програмним забезпеченням для демонстрації мультимедіа, мультимедійний проектор

Практичне завдання

1. Представити мультимедійну презентацію та доповідь (до 7 хв., 10 слайдів) про туристичну характеристику однієї з країн-лідерів у сфері туризму (на вибір). Рекомендації до складання презентації розміщені у Додатку А. Взяти участь в обговоренні презентацій, представлених іншими студентами.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 14

Тема: Географія туристичних центрів світу за туристичними макрорегіонами.

Мета: ознайомити студентів із географією найважливіших туристичних центрів світу.

Методичні матеріали, рекомендована література, Інтернет-джерела:

1. Аріон О.В., Уліганець С.І. Географія туризму: навч.-метод. посіб. К.: ВГЛ "Обрії", 2009. 172 с.

2. Г.де Блій, Муллер П. Географія: світи, регіони, концепти/ пер. з англ. ; передмова та розділ «Україна» О. Шаблія. - К. : Либідь, 2004. —740 с.

3. Мальська М.П., Гамкало М.З., Бордун О.Ю.Туристичне країнознавство: Європа: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр учбової літератури, 2009. 224 с.

4. Парфіненко А.Ю. Туристичне країнознавство: Навчальний посібник. Харків: Бурун Книга, 2009. 288 с.

5. Петринка Л.В. Географія туризму. Харків: Основа, 2011. 96 с.

6. Рутинський М. Й. Географія туризму України: Навч.-метод. посіб. Львів: Фенікс, 2002. 107 с.

7. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу. Ніжин : Вид-во Ніжин. держ. ун-у імені Миколи Гоголя, 2010. 336 с.

8. Бессараб Д.А., Штефан Л.В. География международного туризма: пособие для студентов вузов : в 2 ч. Минск: ТетраСистемс, 2011. 325 с.

9. География туризма: учебник/ Кол. авторов под ред. А.Ю. Александровой- 2 е изд. испр. и доп. М.: КНОРУС, 2009. 592 с.

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

10. Глушко А.Н., Сазыкин А.М. География туризма : учебное пособие. Владивосток : ТИДОТ ДВГУ, 2002. 265 с.

11. Дубович І.А. Країнознавчий словник — довідник. Л.: Ліга-прес, 2005. 819 с.

12. Масляк П.О. Країнознавство : підручник. 2-ге вид., виправл. і доповн. К. : Знання, 2008. 293 с. (Вища освіта ХХІ століття).

Обладнання: контурні карти регіонів світу, атлас світу або електронні карти у мережі Інтернет, енциклопедії, туристичні путівники, Атласи регіонів, країн і світу тощо.

Практичні завдання

1. Позначити на контурній карті найважливіші туристичні центри макрорегіонів світу.

2. Підготувати доповідь з мультимедійним супроводом про один з туристичних центрів:

- Ділові центри Європи (Брюссель, Гаага, Давос, Женева, Страсбург, Відень, Лондон).
- Американська модель ділових центрів (Нью-Йорк, Вашингтон, Сан-Франциско, Філадельфія, Детройт).
- Ділові центри Азії (Токіо, Сеул, Пекін, Шанхай, Гуанчжоу, Джакарта, Сингапур).
- Релігійні центри Європи (Рим, Париж, Лурд, Фатіма, Брюгге, Монсеррат, Афон).
- Регіональні центри мусульманства (Стамбул, Самарканд, Кайруан, Ен-Неджефі).
- Регіональні центри буддизму, синтоїзму (Кіото, Нара, р. Ганг, Бангкок).
- Курорти східної і західної Європи (Карлові Вари, Маріанські-Лазне, Баден-Баден, Бат, Віші, Спа, Вітеллі).
- Курорти Америки (Саратога-Спрінгс, Хот-Спрінгс, Майамі).
- Курорти Азії (Керала, Гоа, Ейлат, Палаван, Нікко, Беппу).
- Курорти Африки, Австралії і Океанії (Махдия, Сус, Дурбан, Сан-Сіті, Перт, Золотий берег о. Сайпан, Нумеа, Бора-Бора).

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 15

Тема: Захист проектів “Найвідоміші туристичні центри макрорегіонів світу” (з використанням засобів мультимедіа).

Мета: ознайомити студентів із географією найважливіших туристичних центрів світу, сформувати навички публічних виступів, пошуку туристичної інформації та оформлення бібліографічного списку.

Методичні матеріали, рекомендована література, Інтернет-джерела:

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

1. Аріон О.В., Уліганець С.І. Географія туризму: навч.-метод. посіб. К.: ВГЛ "Обрії", 2009. 172 с.
2. Г.де Блій, Муллер П. Географія: світи, регіони, концепти/ пер. з англ. ; передмова та розділ «Україна» О. Шабля. - К. : Либідь, 2004. –740 с.
3. Мальська М.П., Гамкало М.З., Бордун О.Ю.Туристичне країнознавство: Європа: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр учбової літератури, 2009. 224 с.
4. Парфіненко А.Ю. Туристичне країнознавство: Навчальний посібник. Харків: Бурун Книга, 2009. 288 с.
5. Петринка Л.В. Географія туризму. Харків: Основа, 2011. 96 с.
6. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу. Ніжин : Вид-во Ніжин. держ. ун-у імені Миколи Гоголя, 2010. 336 с.
7. Бессараб Д.А., Штефан Л.В. География международного туризма: пособие для студентов вузов : в 2 ч. Минск: ТетраСистемс, 2011. 325 с.
8. Глушко А.Н., Сазыкин А.М. География туризма : учебное пособие. Владивосток : ТИДОТ ДВГУ, 2002. 265 с.
9. Дубович І.А. Країнознавчий словник — довідник. Л.: Ліга-прес, 2005. 819 с.
10. Масляк П.О. Країнознавство : підручник. 2-ге вид., виправл. і доповн. К. : Знання, 2008. 293 с. (Вища освіта ХХІ століття).

Обладнання: персональний комп'ютер з установленим програмним забезпеченням для демонстрації мультимедіа, мультимедійний проектор

Практичні завдання

1. Представити мультимедійну презентацію та доповідь (до 7 хв., 10 слайдів) про один з відомих туристичних центрів світу (на вибір). Рекомендації до складання презентації розміщені у Додатку А. Взяти участь в обговоренні презентацій, представлених іншими студентами.
2. Скласти перелік рекламно-довідкової та спеціальної туристичної літератури, а також Інтернет-посилань про туристичний центр, про який підготовлена презентація та доповідь.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 16

Тема: Проблеми та перспективи розвитку туризму у світі.

Мета: Ознайомити студентів із дискурсом щодо актуальних проблем розвитку туризму в світі та в Україні.

Методичні матеріали, рекомендована література, Інтернет-джерела:

1. Всесвітній економічний форум. URL: <http://www.weforum.org/en/initiatives/gcp/index.htm>
2. Всесвітня рада з туризму і подорожей (The World Travel & Tourism Council) (англ.) URL: http://www.wttc.org/eng/Tourism_Research/Economic_Data_Search_Tool/index.php

3. The World Factbook ЦРУ США (англ.). URL : <http://www.cia.gov>

4. World Tourism Organization UNWTO. URL : <http://www2.unwto.org>

Обладнання: персональний комп'ютер з установленим програмним забезпеченням для демонстрації мультимедіа, мультимедійний проектор.

Питання для обговорення

1. Види і форми туризму, які розвиваються або є перспективними у різних туристичних регіонах світу.
2. Сучасні туристичні тренди у світі.
3. Екологічні проблеми туристичного освоєння регіонів світу. Сталій розвиток туризму.
4. Місце України в структурі туристичної індустрії країн Європи.
5. Основні тенденції розвитку туризму в Україні. Проблеми і перспективи розвитку туризму в Україні

Практичне завданням

1. Побудувати карту сучасних «гарячих точок» Землі й скласти їхню типологію за певною ознакою (часом виникнення, причинами існування, тривалістю конфлікту, кількості учасників, спроб міжнародного втручання тощо). На основі даних ЮНВТО про доходи від туризму та чисельність іноземних туристів проілюструвати взаємозв'язок між туристичними потоками та географією «гарячих точок» планети.

СПИСОК ОСНОВНОЇ ТА ДОПОМІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ*Основна література*

1. Аріон О.В., С.І.Уліганець Географія туризму: навч.-метод. посіб. К.: ВГЛ "Обрії", 2009. 172 с.
2. Бабкин А.В. Специальные виды туризма. Ростов-на-Дону: Феникс, 2008. 252 с.
3. Бейдик О. О. Тлумачний словник термінів з рекреаційної географії (географії туризму). К.: ВПЦ "Київ. ун-т", 1993. 56 с.
4. Бейдик О.О. Словник-довідник з географії туризму, рекреалогії та рекреаційної географії. К.: Інститут туризму федерації профспілок України, 1998. 130 с.
5. Блїй де. Г., Муллер П. Географія: світи, регіони, концепти; пер. з англ. ; передмова та розділ «Україна» О. Шабля. К. : Либідь, 2004. 740 с.
6. Кляп М. П., Шандор Ф. Ф. Сучасні різновиди туризму : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 334 с. (Серія "Вища освіта ХХІ століття")
7. Кузик С.П. Географія туризму: навчальний посібник. К.: Знання, 2011. 271 с.
8. Кусков А.С. Туристское ресурсосведение. М.: Академия, 2008. 208 с.
9. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). К.: Альтерпрес, 2002. 436 с.
10. Мальська М.П., Гамкало М.З., Бордун О.Ю. Туристичне країнознавство: Європа: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр учбової літератури, 2009. 224 с.
11. Масляк П.О. Рекреаційна географія : навч. посіб. К. : Знання, 2008. 343 с.
12. Парфіненко А.Ю. Туристичне країнознавство: Навчальний посібник. Харків: Бурун Книга, 2009. 288 с.
13. Петринка Л.В. Географія туризму. Харків: Основа, 2011. 96 с.
14. Рутинський М. Й. Географія туризму України: Навч.-метод. посіб. Львів: Фенікс, 2002. 107 с.
15. Сапожникова Е.Н. Страноведение: теория и методика туристского изучения стран: учеб. пособие для выс. уч. заведений. М.: Изд. центр Академия, 2008. 240 с.
16. Смаль І.В. Основи географії рекреації і туризму: навч. посібник. Ніжин: Видавництво НДПУ ім. М. Гоголя, 2004. 264 с.
17. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу. Ніжин : Вид-во Ніжин. держ. ун-у імені Миколи Гоголя, 2010. 336 с.
18. Стафійчук В. І. Рекреалогія : навч. посіб. 2-е вид. Київ : Альтерпрес, 2010. 264 с.

Допоміжна література

1. Алаев Э. Б. Социально-экономическая география: понятийно-терминологический словарь. М.: Мысль, 1983. 274 с.
2. Александрова А.Ю. Международный туризм. М. : Аспект-Пресс, 2001. 467 с.
3. Безуглий В.В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: ВЦ «Академія», 2005. 704 с.
4. Бессараб Д.А., ШтефанЛ.В. География международного туризма: пособие для студентов вузов : в 2 ч. Минск: ТетраСистемс, 2011. 325 с.
5. Вавилова Е. В. Основы международного туризма : учеб. Пособие. Москва : Гардарики, 2005. 160 с.
6. География туризма: учебник/ Кол. авторов под ред. А.Ю. Александровой-2 е изд. испр. и доп. М.: КНОРУС, 2009. 592 с.
7. Глушко А.Н., Сазыкин А.М. География туризма : учебное пособие. Владивосток : ТИДОТ ДВГУ, 2002. 265 с.
8. Голд Дж. Психология и география: Основы поведенческой географии. М.: Прогресс, 1990. 304 с.
9. Горішевський П.В., Васильєв В.П., Зінько Ю.В. Сільський зелений туризм: організація гостинності на селі: Підручник. Івано-Франківськ: Місто-Н, 2003. 158 с.
10. Дмитриевский Ю. Д. Туристские районы мира. М., 2000. 224 с.
11. Дмитрук О. Ю. Щур Ю. В. Спортивно-оздоровчий туризм : навч. посіб. 2-вид., перероб. та допов. Київ : Альтерпрес, 2008. 280 с.
12. Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту та маркетингу. К.: Альтерпрес, 2004. 250 с.
13. Дубович І.А. Країнознавчий словник — довідник. Л.: Ліга-прес, 2005. 819 с.
14. Зорин И. В., Квартальнов В. А. Энциклопедия туризма: Справочник. М.: Финансы и статистика, 2000. 368 с.
15. Истомин В. И., Лагутин В. Т. Страны мира: Справочник туроператора и туриста. М.: Сов. спорт, 2000. 224 с.
16. Кифяк В. Ф. Географія туризму України : навч. посіб. Чернівці : Зелена Буковина, 2003. 112 с.
17. Косолапов А. Б. Туристское страноведение. Европа и Азия : учебно-практическое пособие . М. : КНОРУС, 2005. 400 с.
18. Курорты: Энциклопедический словарь / Гл. ред. Е. И. Чазов. М.: Сов. энцикл., 1983.
19. Кусков А.С., Голубева В.Л., Одинцова Т.Н. Рекреационная география: учеб.-метод. Комплекс. М.: Флинта МПСИ, 2005. 300 с.
20. Максаковский В.П. Историческая география мира. М.: Экопрос, 1999. 450 с.

21. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг. К. : Знання, 2008. 661 с.
22. Масляк П.О. Країнознавство : підручник. 2-ге вид., виправл. і доповн. К. : Знання, 2008. 293 с. (Вища освіта ХХІ століття).
23. Мироненко Н. С., Твердохлебов И. Т. Рекреационная география. М.: Изд-во МГУ, 1981. 232 с.
24. Мироненко Н.С. Страноведение: Теория и методы: Уч. пособие для вузов. М.: АспектПресс, 2001. 268 с.
25. Николаенко Д.В. Рекреационная география: учеб. пособие. М.: ВЛАДОС, 2001. 300 с.
26. Николаенко Т. В. Николаенко Д. В. Введение в рекреационную географию. Харьков: Международный Славянский университет, 1998. 196 с.
27. Окладникова Е.А. Международный туризм. География туристских ресурсов мира: учеб. пособие. М.; СПб.: ИФК Омега-Л; Учитель и ученик, 2002. 280 с.
28. Олійник Я. Б., Степаненко А. В. Вступ до соціально-економічної географії: Навч. посіб. К.: Знання, 2000. 204 с.
29. Пирожник И.И. Основы географии туризма и экскурсионного обслуживания: Учеб. пособ. Минск: Университетское, 1985. 253 с.
30. Пістун М. Д. Основи теорії суспільної географії: Навч. посіб. К.: Вища шк., 1996. 231 с.
31. Путрик Ю., Свешников В. Туризм глазами географа. М.: Мысль, 1986. 158 с.
32. Романов А.А. Зарубежное туристское страноведение : навчальний посібник. М. : Сов. Спорт, 2001. 288 с.
33. Романов А.А., Саакянц Р.Г. География туризма : учебное пособие. 3-е издание. 2004. 464 с.
34. Рутинський М.Й. Організація спортивно-оздоровчого туризму: Навчально-методичні матеріали. Львів: КВКПП "Фенікс", 2002. 160 с.
35. Рутинський М. Й., Зінько Ю. В. Сільський туризм : навч. посіб. Київ : Знання, 2006. 271 с.
36. Соціально-економічна географія світу / За ред. Кузика С.П. Тернопіль: Підручники і посібники, 1998. 256 с.
37. Страны и народы. Научно-популярное издание в 20-ти томах. М.: Мысль, 1983-84.
38. Федорченко В. К., Мінич І. М. Туристський словник-довідник: Навч. посіб. К.: Дніпро, 2000. 160с.
39. Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія : навч. посіб. / Н. В. Фоменко. Київ : Центр навчальної літератури, 2007. 312 с.

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

40. Христов Т.Т. Религиозный туризм. М. : Издательский центр «Академия», 2003. 288 с.
41. Шаблій О. І. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2001. 744 с.
42. Щербакова С. А. Международный туризм: экономика и география : учеб. пособие. Москва : Финансы и статистика, 2007. 144 с.
43. Lloyd E. Hudman, Richard H. Jackson. Geography of Travel & Tourism. 1990.
44. Stephen Williams. Tourism Geography. London and New York, 1998.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Всесвітній економічний форум (англ.) URL: <http://www.weforum.org/en/initiatives/gcp/index.htm>
2. Всесвітня рада з туризму і подорожей (The World Travel & Tourism Council) (англ.) URL: http://www.wttc.org/eng/Tourism_Research/Economic_Data_Search_Tool/index.php
3. Офіційний сайт Світової спадщини ЮНЕСКО (англ.) URL: <http://whc.unesco.org>
4. The World Factbook ЦРУ США (англ.) URL: <http://www.cia.gov>
5. World Tourism Organization UNWTO URL: <http://www2.unwto.org>

ДОДАТКИ

Додаток А

Поради для складання мультимедійної презентації

1. Перший слайд - це титульний лист, на якому мають бути вказані: тема доповіді; прізвище, ім'я, по батькові автора.
2. Чим простіший фон, тим краще. Інверсні кольори (світлий текст на темному фоні) можуть стати проблемою в світлих приміщеннях.
3. Кожен слайд повинен мати заголовок.
4. Використовуйте шрифти, що легко читаються. Розмір шрифту має бути крупний. Рекомендовані розміри шрифтів: заголовок – 22 - 28 pt; підзаголовок – 20 - 24 pt; текст – 18 – 22 pt; підписи даних в діаграмах – 16 – 22 pt; інформація в таблицях – 18 – 22 pt.
5. На слайді не варто використовувати більше трьох видів шрифтів та трьох кольорів.
6. Використовуйте природну гаму кольорів.
7. Анімаційні ефекти повинні бути як найпростіші.
8. Слайди не повинні містити багато тексту. Уникайте громіздких таблиць та графіків. Не включайте у презентацію слайди, що вимагають занадто довгих пояснень.
9. Текст повинен бути відформатований. Усі слайди повинні бути оформленні в одному стилі.
10. Доповідь повинна бути прив'язана до зміни слайдів.
11. Зберігати презентацію краще у форматі .ppt (сумісному з різними версіями MS Office).
12. Перед тим, як доповідати, перевірте, чи вкладається у відведений час.

Оформляючи презентаційні матеріали, зверніть увагу на такі **особливості сприйняття візуальної інформації** :

1. Вертикальна лінія сприймається як більш довга, ніж горизонтальна, хоча вони і будуть рівними за величиною. Наслідком цього є те, що текст, надрукований у стовпчик, зчитується повільніше, ніж цей же текст, надрукований ширшим планом.
2. Лінії без розривів, із плавними заокругленнями зчитуються в 1,3 рази довше, ніж лінії з різко вираженими кутами. Звідси випливає, що друкований або написаний друкованими літерами текст сприймається в 1,3 рази швидше, ніж просто написаний.
3. Зір вимагає групування інформації. Найбільше число вертикальних переліків імен, найменувань, що запам'ятовує людина, це 7 ± 2 . Парне число вертикально записаних переліків запам'ятовується гірше.

4. Величина букв на екрані залежить від величини аудиторії та відстані від екрану до студентів. Букву висотою в 1 см буде видно на відстані 4 жіночих або 3 чоловічих кроків. Психологи визначили величину букв, необхідну для комфортного і граничного зору (таблиця 1).

Таблиця 1

Залежність величини букв, показаних на екрані, від розмірів аудиторії

Величина букв (см)	Довжина аудиторії (м)	
	Граничний зір	Комфортний зір
1	3	2
2	5	3
3	7	4
4	9	5,5
5	10-11	6-7

5. Найкраще сприймається інформація, розташована на слайді в правому верхньому куті. Величина запам'ятовування інформації, розташованої на слайді, наведена на рис. 1.

28%	33%
16%	23%

Рис. 1. Рівень запам'ятовування інформації, розташованої на слайді

6. Сприйняття інформації, що читається, залежить від кольору друку й колірному фону:

- зелений колір діє на людину заспокійливо;
- блакитний і жовтий кольору теж заспокоюють сангвініка і холерика, хиллять до сну флегматика, настроюють до замкнутості меланхоліка;
- червоний колір діє збуджуюче на всі типи нервової системи.

ТИПОВІ ПЛАНИ РЕКРЕАЦІЙНО-ГЕОГРАФІЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК**Оцінка рекреаційної якості території**

1. Ступінь екзотичності, атрактивності та унікальності природних й культурно-історичних об'єктів:

- інформативна сутність культурно-історичних об'єктів;
- пізнавальне та виховне значення об'єктів;
- наявність об'єктів та пам'ятників світового значення, занесених в список ЮНЕСКО;
- ступінь контрастності території по відношенню до постійного місця проживання;
- ступінь і частота повторюваності об'єктів і явищ;
- доступність історико-культурних об'єктів по відношенню до місць попиту;
- надійність та ємність культурних комплексів;
- розміри та форми об'єктів, а також можливість їх огляду.

2. Доступність природного та історико-культурного потенціалу території.

- транспортна доступність;
- просторова доступність;
- часова доступність;
- політична доступність;
- соціально-економічна доступність;
- фінансова доступність;
- інформаційна доступність;
- формальна доступність;
- інфраструктурна доступність.

3. Наявність рекреаційної та туристичної інфраструктури.

- заклади розміщення;
- заклади харчування;
- індустрія розваг;
- індустрія транспортних перевезень.

4. Рекреаційні та туристичні можливості території та ступінь їх використання. Ресурси та умови рекреаційної діяльності.

- медико-географічні та фізико-географічні характеристики території;
- мікрокліматичні особливості території;
- культурно-історичне значення території;
- ступінь рекреаційного освоєння території;
- ємність рекреаційних ресурсів;
- інформаційна складова про рекреаційні та туристичні ресурси території;

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

- генеруючі, реалізуючі та локалізуючі чинники розвитку рекреації і туризму.
5. Традиції рекреаційного використання території.
 - соціокультурне перетворення території;
 - традиційні та унікальні напрями розвитку рекреації і туризму в регіоні;
 - туристичні центри, їх специфіка, спеціалізація і особливості формування та розвитку;
 - ступінь освоєності та період освоєння району;
 - форми рекреаційного використання території.
 6. Спосіб життя населення і сприйняття туристично-рекреаційної спадщини території (місцевим населенням, внутрішніми туристами, іноземними туристами).
 7. Природно-кліматичні та ландшафтні умови.
 - кліматичні умови;
 - орографічні умови;
 - гідрологічні умови;
 - фауністичні та флористичні ресурси;
 - природно-заповідні території та унікальні природні об'єкти;
 - вплив природних чинників на організм людини, її комфортність: метеорологічні умови, контрастність змін погоди тощо;
 - топологічні (унікальність місцевості; поєднання природних умов і форм взаємодії природних й історико-культурних рекреаційних ресурсів), функціональні (умови для хобі туризму: збирання грибів, ягід, риболовля, непромислове полювання на звірів і птахів; умови для відчуження територій під садово-дачне облаштування) та естетичні властивості (здатність території впливати на психоемоційну сферу рекреанта).
 8. Позитивні та негативні чинники, які впливають на розвиток рекреації і туризму:
 - наявність об'єктів, внесених в список всесвітньої спадщини ЮНЕСКО;
 - прояв стихійних явищ природи і наслідків техногенної діяльності (аварії і катастрофи);
 - ступінь розвитку туристичної інфраструктури міжнародного та внутрішнього значення;
 - можливість використання місцевого населення і трудових ресурсів;
 - соціально-економічна і політична ситуація в регіоні.
 9. Взаємопов'язане вивчення основних аспектів територіальної організації відпочинку:
 - форми організації відпочинку;
 - перспективні напрямки організації відпочинку;
 - рекреаційна інфраструктура і особливості її просторової організації;
 - туристично-рекреаційна диференціація туристичного простору;
 - екологічний стан території;

- рекреаційні і народногосподарське значення території.
10. Пейзажна складова рекреаційної діяльності:
- внутрішнє пейзажне різноманіття;
 - внутрішня морфологічна структура ландшафту (рельєф, рослинний покрив, гідрографія, характер взаємозв'язків між компонентами ландшафту);
 - загальна атрактивність пейзажів, поєднання пейзажів і взаємозв'язок між ними.

Історико-культурна характеристика території

(за Ю.Д. Дмитрієвським)

1. Вивчення цивільної та воєнної історії об'єкта, виявлення впливу історичного чинника на формування об'єкта.
2. Вивчення історико-архітектурного аспекту розвитку туристичного об'єкта.
3. Виявлення основних архітектурних стилів, які зустрічаються на території об'єкта (у зв'язку з історичним минулим країни, району чи міста).
4. Вивчення найбільш важливих та цікавих для туристів пам'яток архітектури.
5. Вивчення процесу розвитку духовної культури (в тому числі і її вплив на інші культури).
6. Характеристика основних етапів розвитку духовної культури і найважливіших її пам'яток (фольклор, літературна і музична спадщина, образотворче мистецтво різних жанрів тощо).
7. Вивчення творчості визначних представників культури і мистецтва країни, району, міста.

Характеристика туристично-рекреаційного району

1. Географічне положення регіону.
2. Природні умови:
 - рельєф;
 - геологічна будова і корисні копалини;
 - кліматичні особливості і ресурси;
 - ґрунти;
 - рослинний і тваринний світ;
 - ландшафтна структура. Унікальні природні особливості території;
 - природоохоронні території і пам'ятки природи;
 - небезпечні явища природи і стихійні лиха.
3. Геодемографічна характеристика регіону (чисельність і відтворюваність населення, склад і структура населення, розселення населення і т. д.).
4. Історія формування і розвиток регіону.

5. Етнокультурні й історико-культурні особливості та ресурси регіону (звичаї, традиції, свята, обряди, фольклор, духовна спадщина, етнічний і релігійний склад населення, мовні особливості).
6. Історико-архітектурні та культурні пам'ятки. Музеї. Основні культурні центри регіону.
7. Об'єкти всесвітньої природної і культурної спадщини.
8. Туристично-рекреаційні ресурси. Види рекреації і туризму.
9. Матеріально-технічна база рекреації і туризму.
10. Основні туристичні центри регіону: їх профіль і специфіка.
11. Основні напрямки туристичних потоків в регіоні.
12. Оцінка сучасного соціально-економічного, політичного і екологічного положення в регіоні.
13. Соціально-економічний і політичний прогноз розвитку регіону.